

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysjuridiikka

Juha-Pekka Ryynänen

Opas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehtoista

Opinnäytetyö 2019

Tiivistelmä

Juha-Pekka Ryyänen

Opas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehdoista, 73 sivua, 1 liite

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Yritysjuridiikka

Opinnäytetyö 2019

Ohjaajat: lehtori Kari Hämeenaho Saimaan ammattikorkeakoulu, palvelupäällikkö Antero Parkkonen, ProAgria Etelä-Suomi

Tämä opinnäytetyö suoritettiin toimeksiantona ProAgria Etelä-Suomelle. Opinnäytetyön aihealue liittyi yritysrahoitukseen. Työn tarkoituksena oli laatia toimeksiantajalle rahoitusopas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehdoista.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Työn tarkoituksena oli tutkia ja kartoittaa aloittavalle maaseutuyritykselle sopivia rahoituslähteitä ja koota ne yhteen selkeäksi oppaaksi. Työn tavoitteena oli avata toimeksiantajan yritysasiantuntijoille eri rahoituslähteiden ominaisuuksia, ehtoja ja soveltuvuutta aloittavalle maaseutuyritykselle. Tarkastelun kohteena olivat rahoituslähteet, jotka soveltuvat aloittavalle ja maaseudulla sijaitsevalle mikro- ja pk-yritykselle.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu yritysrahoituksen, rahoituslähteiden ja toiminnallisen opinnäytetyön teorian ympärille. Aineistoa kerättiin alan kirjallisuudesta, rahoitustuotteiden esitteistä ja rahoittajien internetlähteistä.

Toiminnallinen opinnäytetyö jakautuu käytännön toteutuksen ja raportoinnin osaan. Tämän raportointiosuuden tarkoituksena on kertoa lukijalle, miten toiminnallinen työ on toteutettu ja mitä lähteitä ja tietoperustaa toteutuksessa on käytetty. Opinnäytetyön käytännön toteutuksena syntyi rahoitusopas, jonka avulla selkeytetään ja järjeistetään organisaation nykyisten yritysasiantuntijoiden palveluprosessia. Rahoitusopas toteutettiin kotisivuna, ja sen sisältö on kokonaisuudessaan julkista.

Asiasanat: yritysrahoitus, pk-yritys, pääoma, toiminnallinen opinnäytetyö

Abstract

Juha-Pekka Ryyänen

A guide to financing and support options for a rural start-up business, 73 pages, 1 appendix

Saimaa University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration Lappeenranta

Bachelor of Business Administration

Specialisation in Business Law

Bachelor's Thesis 2019

Instructors: Mr Kari Hämeenaho, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences, Mr Antero Parkkonen, Service Manager, ProAgria Southern Finland

The subject of this thesis was corporate finance. The work was commissioned by ProAgria Southern Finland. The purpose of this thesis was to create a financing guide for business specialists working at ProAgria.

The thesis is practice-based. The functional work was implemented as a development work. The main objective of the study was to examine different financing options for small and medium-sized start-up companies located in the countryside. The purpose was to examine the costs, terms and conditions of different financing options and gather them into one guide. The purpose of the guide was to clarify and rationalize the work of current business specialists in the company.

The theoretical framework of the thesis included three main concepts, such as corporate finance, financing options and practice-based thesis. The information was gathered from literature, brochures and internet sources.

This thesis includes two parts, functional work and written report. The purpose of the written report is to inform the reader how the functional work was done and what theoretical basis and sources has been used in the process. The second part, a financing guide, was implemented as a webpage and was given to the company.

Keywords: financing, capital, practice-based thesis

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Tavoitteet ja tarkoitus.....	6
1.2	Rajaukset.....	7
1.3	Teoreettinen viitekehys ja tietoperusta.....	8
1.4	Raportin rakenne	9
2	Toimeksiantajayrityksen esittely	10
2.1	Yhteistyöllä kilpailukykyä -hanke	10
3	Yritysrahoitus	11
3.1	Yrityksen toiminta ja rahoitustarve	11
3.2	Rahoitus- ja investointikysymykset	12
3.3	Rahoituksen lähteet	12
3.3.1	Oma pääoma	13
3.3.2	Vieras pääoma	14
3.3.3	Välirahoitus	15
3.3.4	Rahoituslähteiden erot	15
3.3.5	Eriyisrahoitusmuodot.....	16
3.4	Rahoituksen suunnittelu.....	16
3.4.1	Käyttöomaisuusinvestoinnit.....	17
3.4.2	Käyttöpääoman tarve	19
3.4.3	Rahoitustarvelaskelma	21
4	Yksityiset rahoituslähteet	22
4.1	Pankki	23
4.1.1	Velkakirjalaina	24
4.1.2	Korko.....	25
4.1.3	Vakuudet	25
4.1.4	Luotollinen yritystilii	26
4.1.5	Rahoituslimiitti	27
4.1.6	Factoring	27
4.1.7	Osamaksu ja leasing.....	28
4.2	Pääomasijoittaminen.....	29
4.3	Joukkorahoitus.....	31
4.4	Vakuutusyhtiölainat.....	33
4.4.1	Takaisinlainaus.....	33
4.4.2	Sijoituslaina	34
4.5	Säätiöiden tarjoama rahoitus	35
4.5.1	Keksintösäätiö.....	35
4.5.2	Runar Bäckströmin säätiö	36
4.5.3	William ja Ester Otsakorven säätiö.....	36
5	Julkiset rahoituslähteet	37
5.1	De minimis -tuki	38
5.2	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020.....	39
5.3	Maaseudun yritystuet.....	39
5.4	ELY-keskus.....	41
5.4.1	Perustamistuki.....	42
5.4.2	Investointituki	43
5.4.3	Investoinnin toteutettavuustutkimus	45
5.5	Finnvera.....	45
5.5.1	Finnvera-laina	45

5.5.2	Siltarahoitus	46
5.5.3	Yrittäjälaina	47
5.5.4	Alkutakaus.....	48
5.5.5	Finnvera-takaus.....	49
5.6	Työ- ja elinkeinopalvelut	50
5.6.1	Starttiraha.....	50
5.6.2	Palkkatuki.....	51
5.7	Business Finland	54
5.7.1	Tempo	54
5.7.2	Innovaatioseteli	55
5.7.3	Into	56
6	Toiminnallinen opinnäytetyö	58
6.1	Käytännön toteutus ja raportointi	58
6.2	Tutkimusmenetelmät.....	59
7	Oppaan laatiminen ja prosessin kuvaus	60
7.1	Kohderyhmä	60
7.2	Lähtötilanne	60
7.3	Suunnittelu.....	61
7.4	Sisältö ja rakenne	62
7.5	Toteutuksen vaiheet	62
7.6	Haasteet	63
7.7	Toteutuksen arviointi.....	64
8	Pohdinta ja johtopäätökset.....	64
	Kuvat.....	68
	Taulukot.....	69
	Lähteet.....	70

Liitteet

Liite 1. Opas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehdoista

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö toteutetaan toimeksiantona ProAgria Etelä-Suomi ry:lle. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistehtävänä toimeksiantajalle, ja työn aihealue liittyy yritysrahoitukseen. Työssä tarkastellaan erilaisia aloittavalle maaseutuyritykselle soveltuvia rahoitus- ja tukivaihtoehtoja, ja työn tuotoksena syntyi rahoitusopas organisaation nykyisille yritysasiantuntijoille. Työskentelen myös itse ProAgria Etelä-Suomessa yritysasiantuntijana ja opinnäytetyön aiheen sain esimieheltäni. Toimeksiannon aihealue oli itselleni erittäin mieleinen, sillä olen hyvin kiinnostunut yritysrahoituksesta. Opinnäytetyön avulla voin samalla kehittää ja syventää omaa osaamistani ja ammattitaitoa.

Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta eri osasta, käytännön toteutuksesta eli tuotoksesta sekä raportoinnin osuudesta (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9). Tässä raportointiosuudessa esitellään tuotoksen sisältöön liittyvä tietoperusta ja toteutusprosessi. Käytännön toteutuksena laadittu rahoitusopas on lisätty tämän raportin liitteeksi, ja sen sisältö on kokonaisuudessaan julkista.

1.1 Tavoitteet ja tarkoitus

Toimeksiantajan nykyisessä yritysasiakkaan palveluprosessissa on muodostunut ongelmaksi rahoituskokonaisuuden muodostaminen asiakkaalle. Suomen yritysrahoituksen markkinat ovat hyvin monipuoliset ja laajat. Toimeksiantajan ongelmaksi on muodostunut se, kuinka löydetään tietyille asiakastapaukselle sopiva ja oikea rahoitus- ja tukivaihtoehto sekä rahoituskokonaisuus lukuisista eri vaihtoehtoista.

Suomen Yrittäjät, Finnvera ja Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisevat kahdesti vuodessa pk-yritysbarometrin, jossa selvitetään ja tilastoidaan Suomen pienten- ja keskisuurten yritysten (jäljempänä pk-yritys) toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä (Pk-yritysbarometri 2/2019, 3). Syksyn 2019 julkaisun mukaan tutkimuksessa mukana olleista pk-yrityksistä 75 prosenttia ei tunne Suomen rahoitusmarkkinoilla olevia laina-, takaus- ja sijoitustuotteita (Pk-yritysbarometri 2/2019, 35). Barometrin perusteella voidaan todeta, että rahoitusvälineiden tunnettavuus on myös yleisesti heikolla tasolla.

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia toimeksiantajalle rahoitusopas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehtoista. Työn tarkoituksena ei ole tuottaa tutkimuksellisilla menetelmillä uutta tietoa. Työn tarkoituksena on tutkia ja karvoittaa aloittavalle maaseutuyritykselle sopivia, olemassa olevia rahoituslähteitä ja koota ne yhteen selkeäksi oppaaksi. Työn tavoitteena on avata toimeksiantajan yritysasiantuntijoille eri rahoituslähteiden ominaisuuksia, ehtoja ja soveltuvuutta aloittavalle maaseutuyritykselle. Rahoitusopas toteutetaan kehittämistehtävänä toimeksiantajalle. Oppaan tarkoituksena on selkeyttää ja järjeistää toimeksiantajan nykyisten yritysasiantuntijoiden asiakaspalveluprosessia.

Opinnäytetyölle on asetettu neljä eri kysymystä, joihin kehittämistehtävällä pyritään saamaan vastaus. Kysymykset ohjaavat myös työn etenemisessä. Opinnäytetyön käytännön toteutuksena tehtävä opas toteutetaan vaiheittain seuraavien kysymysten mukaisessa järjestyksessä:

- Mitä rahoitus- ja tukimuotoja aloittavalla maaseudun mikro- ja pk-yrityksellä on?
- Millä ehdoilla ja kriteereillä rahoitusta myönnetään?
- Millaisia kustannuksia rahoitusvaihtoehdosta aiheutuu käyttäjälle?
- Miten yhdistää lukuisat eri rahoitusvaihtoehdot yhdeksi kokonaisuudeksi?

1.2 Rajaukset

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan maaseudulla sijaitsevia, liiketoimintaansa aloittavia mikro- ja pk-yrityksiä. Tarkastelun ulkopuolelle on jätetty muun muassa suuryritykset ja yritystoimintaansa laajentavat pk-yritykset. Pk-yritys määritellään tässä opinnäytetyössä Euroopan komission suosituksen mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurien yritysten määrittelystä 2003/361/EY mukaisesti.

Euroopan komission suosituksen mukaan yritys kuuluu mikro- ja pk-yritysluokkaan, mikäli yrityksen palveluksessa työskentelee alle 250 henkilöä ja yrityksen liikevaihto on vuositasolla alle 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma alle 43 miljoonaa euroa (Euroopan komissio 2003/361/EY, artikla 2).

Opinnäytetyössä tarkastellaan sellaisia yrityksiä, jotka sijaitsevat Suomen Ympäristökeskuksen määrittämän kaupunki-maaseutualueluokituksen mukaisella

maaseutualueella. Opinnäytetyössä tarkastelun kohteena ovat rahoituslähteet ja -tuotteet, jotka soveltuvat muuta kuin maatalous- tai metsätaloutta harjoittaville maaseutuyrityksille. Tämän vuoksi opinnäytetyön ulkopuolelle on jätetty Euroopan Unionin erilaiset maataloustuet, kuten esimerkiksi nuoren viljelijän aloitustuki ja viherryttämistuki.

Opinnäytetyön rajauksissa on huomioitu toimeksiantajan tarpeet ja toiveet työlle. Toimeksiantajan yritysasiakkaista lähes kaikki ovat mikro- ja pk-yrityksiä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on päättoteuttajana ELY-keskuksen ja kuntien rahoittamassa, Yhteistyöllä kilpailukykyä -hankkeessa. Hankkeessa mukana olleista yrityksistä suurin osa on ollut aloittavia maaseutuyrityksiä ja tämän vuoksi opinnäytetyö on rajattu koskemaan vain aloittavia mikro- ja pk-yrityksiä.

Toimeksiantajan yritysasiakkaista suurin osa on maatilayrittäjiä. Yhteistyöllä kilpailukykyä -hankkeen johdosta toimeksiantajan yritysasiakkaiksi ovat nyt myös tulleet erilaiset maaseutuyritykset, jotka harjoittavat muuta liiketoimintaa kuin maataloutta. Maaseutuyritys voi olla myös maatilayritys, joka alkaa harjoittamaan maatilatoiminnan lisäksi muutakin liiketoimintaa. Toimeksiantajan asiantuntijoilla on jo runsaasti olemassa olevaa erikoisosaamista ja tietoutta erilaisista maataloustuista. Tämän opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on lisätä toimeksiantajan yritysasiakantuntijoiden tietoutta olemassa olevista rahoitustuotteista, jotka soveltuvat muuta kuin maataloutta harjoittaville maaseutuyrityksille.

1.3 Teoreettinen viitekehys ja tietoperusta

Ammattikorkeakouluopiskelijan on kyettävä yhdistämään oman alan ammatillinen teoriatieto ammatilliseen käytäntöön. Teoreettinen viitekehys kertoo toiminnallisessa opinnäytetyössä lukijalle, minkä tietoperustan ja käsitteiden pohjalta tuotoksen sisällölliset valinnat on tehty. Teoreettinen viitekehys kertoo myös lukijalle, minkä teoriapohjan ja lähteiden perusteella aihetta on lähestytty ja käsitelty. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 41-42.) Samalla teoreettinen viitekehys toimii kirjoittajan apuvälineenä ja suunnannäyttäjänä opinnäytetyöprosessissa (Vilkkä & Airaksinen 2003, 43).

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu yritysrahoituksen teorian, yksityisten- ja julkisten rahoituslähteiden sekä toiminnallisen opinnäytetyön

teorian ympärille. Yritysrahoituksen teoriassa käsitellään muun muassa, miten aloittavan yrityksen rahoitustarve muodostuu, mitä rahoituslähteitä aloittavalla yrityksellä on ja miten yritys voi rahoitustaan suunnitella. Luvuissa 4 ja 5 tarkastellaan, millaisia rahoitusvaihtoehtoja aloittavalla maaseutuyrityksellä on ja millaisilla ehdoilla niitä myönnetään. Toiminnallisen opinnäytetyön teoriaosuudessa kuvataan, miten toiminnallinen työ eroaa tutkimuksellisesta työstä ja millaisia ominaispiirteitä se sisältää.

1.4 Raportin rakenne

Tämän opinnäytetyön raportti koostuu kahdeksasta eri luvusta. Johdantoluvussa kerrotaan aihealueen taustoista, työn tavoitteista ja rajouksista sekä käsiteltävästä tietoperustasta. Toisessa luvussa esitellään opinnäytetyön toimeksiantaja ja Yhteistyöllä kilpailukykyä -hanke pääpiirteittäin.

Luvut 3-6 käsittelevät opinnäytetyöhön liittyvää teoriaa. Teoriaosuus muodostuu yritysrahoituksen, erilaisten rahoituslähteiden sekä toiminnallisen opinnäytetyön teorian ympärille. Luvuissa käsitellään aluksi yritysrahoitusta yleisellä tasolla ja tämän jälkeen avataan yksittäisten rahoitustuotteiden ominaisuuksia ja ehtoja tarkemmin. Teoriaosuuden tarkoituksena on myös kertoa raportin lukijalle, minkä tietoperustan ja lähteiden avulla oppaan sisältö on laadittu. Toiminnallisen opinnäytetyön teoriaosuudessa kuvataan toiminnallisen opinnäytetyön ominaispiirteitä verrattuna tutkimukselliseen opinnäytetyöhön.

Luvussa 7 esitellään opinnäytetyön toiminnallisen tuotoksen, eli rahoitusoppaan toteutus- ja laatimisprosessia. Luvussa kerrotaan, miten tuotosta on suunniteltu ja minkälaisia sen valmistusvaiheet ovat olleet. Luvun tarkoituksena on kertoa raportin lukijalle, mitä valintoja oppaan laatimisessa on tehty, miten oppaan toteutusta on suunniteltu ja millaisia haasteita toteutusprosessissa on ollut.

Viimeinen luku sisältää pohdintoja ja johtopäätöksiä aihealueesta ja opinnäytetyöprosessista. Luvussa käsitellään myös mahdollisia jatkotutkimusaiheita aihealueeseen liittyen.

2 Toimeksiantajayrityksen esittely

Tämä opinnäytetyö tehdään toimeksiantona ProAgria Etelä-Suomi ry:lle. ProAgria on suomalainen asiantuntijaorganisaatio, joka tarjoaa neuvonta- ja kehittämispalveluja sekä erilaista osaamista maaseudun yritystoiminnan kehittämiseen ja kilpailukykyyn. Yritys tarjoaa palveluita maaseudun yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville. ProAgrian rakenteen muodostavat alueelliset ProAgria keskuskeskukset yhdessä ProAgria Liiton kanssa. (ProAgria www-sivut. Tietoa ProAgriasta.)

ProAgrian yritysneuvontapalveluihin kuuluvat muun muassa investointien suunnittelu, strateginen johtaminen, tuotekehitys, yhtiöittäminen, erilaiset talouspalvelut sekä omistajanvaihdokset. Työskentelen itse ProAgria Etelä-Suomessa yritysasiantuntijana ja olen myös mukana ProAgrian Yhteistyöllä kilpailukykyä -hankkeessa. (ProAgria www-sivut. Tietoa ProAgriasta.)

2.1 Yhteistyöllä kilpailukykyä -hanke

Yhteistyöllä kilpailukykyä -hanke on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja alueen kuntien rahoittama hanke. Hankkeen toteuttajana toimii ProAgria Etelä-Suomi ry. Hankkeen tarkoituksena on arvioida yrityksen kehittämistarpeita ja antaa ohjausta ja neuvontaa maaseutuohjelman yritystukien hakemisessa. Hankkeen avulla voidaan tarjota aloittaville tai liiketoimintaa kehittäville yrittäjille maksutonta ensivaiheen ohjausta ja neuvontaa kahdeksan tunnin verran vuodessa yhtä yritysasiakasta kohden. Kahdeksan tunnin ohjaus ja neuvonta voi sisältää esimerkiksi avustamista liiketoimintasuunnitelman luomiseen, kannattavuuslaskentaa, rahoitussuunnittelua sekä avustamista maaseutuohjelman yritystukien hakemisessa. (ProAgria www-sivut. Yhteistyöllä kilpailukykyä.)

Tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyvä rahoitusopas tulee ProAgrian yritysasiantuntijoiden avuksi asiakaskäyttöön. Ongelmalliseksi seikaksi yritysasiakkaiden hankkeissa on muodostunut se, että esimerkiksi maaseudun yritystukia haettaessa täytyy usein olla kokonaisrahoitus jo selvillä, jotta tukea voidaan myöntää. Oppaan avulla asiantuntijat pystyvät paremmin hahmottamaan yritykselle sopivat rahoitus- ja tukilähteet ja muodostamaan näin ollen yritykselle sen tarpeisiin sopivan rahoituskokonaisuuden eri vaihtoehtoista.

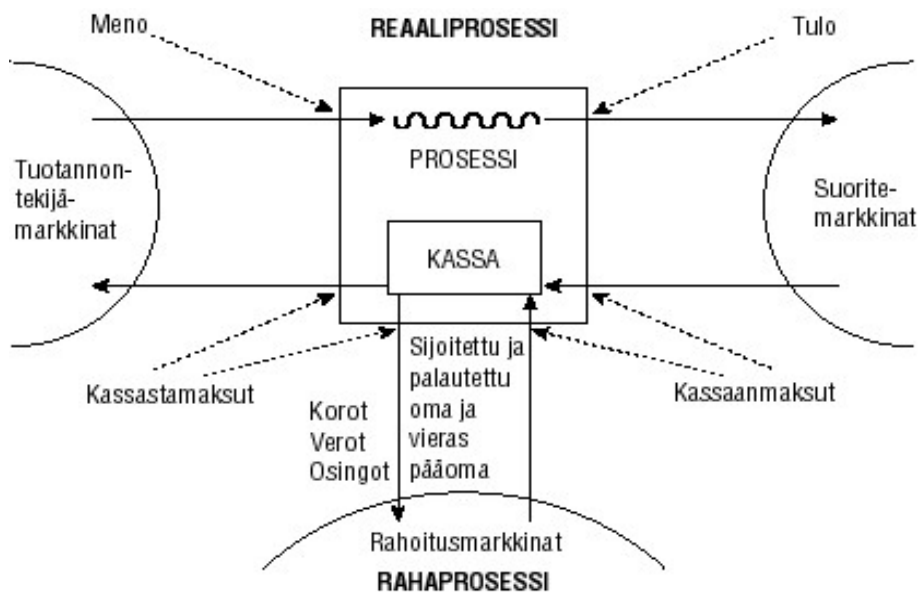
3 Yritysrahoitus

3.1 Yrityksen toiminta ja rahoitustarve

Aloittavan yrityksen kohdalla toiminnasta aiheutuu usein kustannuksia jo ennen, kuin yritystoiminta synnyttää tuloja. Aloittavan yrityksen ensimmäisen varsinaisen myyntitapahtuman ja myytävien tuotteiden valmistus- ja kehitysprosessin välillä saattaa olla pitkä viive. Yritykselle syntyy siis jo kustannuksia ennen, kuin se on saanut varsinaisesta myyntitapahtumasta myyntituloja. Tämä kustannusten etupainotteisuus on yleistä varsinkin silloin, kun kyseessä on aloittava yritys, joka esimerkiksi panostaa vahvasti tuotekehittelyyn. (Koski & Virtanen 2005, 68.)

Toisin sanoen yrityksen toiminta on käytännössä menojen ja kustannusten maksamista ensin, jotta voidaan saada tuloja myöhemmin. Yrityksen liiketoiminnassa puhutaan usein reaali- ja rahaprosessista (Kuva 1). Reaali- ja rahaprosessi koostuu tuotannon tekijä-, suorite- ja rahoitusmarkkinoista. Reaaliprosessi muodostuu tuotannon tekijä- ja suoritevirroista. Tämä tarkoittaa tuotannon tekijöiden vastaanottamista, näiden jalostamista suoritteiksi ja suoritteiden luovuttamista suoritemarkkinoille. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Rahaprosessin puolella taas maksetaan rahaa vastikkeeksi hankituista tuotannon tekijöistä sekä vastaanotetaan rahaa myydyistä valmiista suoritteista. Yrityksen rahoitusongelma muodostuu siitä, että tulojen ja menojen kassatulot ja -menot ovat eriaikaiset. Tämä eriaikaisuus aiheuttaa yritykselle pääoman tarpeen. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Kuva 1. Reaali- ja rahaprosessi. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

3.2 Rahoitus- ja investointikysymykset

Yritystoiminnan tulee olla kannattavaa ja sen pääasiallisena tarkoituksena on tuottaa omistajilleen lisäarvoa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen on tehtävä investointeja, joista saatava tuotto on enemmän, kuin niistä aiheutuvat kustannukset. Jos yritys taas tekee investointeja, joiden tuotto on pienempi kuin niistä aiheutuvat kustannukset, on yritystoiminta kannattamatonta ja se ei tuota omistajille lisäarvoa. Voidaankin sanoa, että yritysten rahoitus- ja investointikysymykset linkittyvät vahvasti toisiinsa. (Knupfer & Puttonen 2018, 16.)

Yrityksen rahoituskysymykset voidaan jakaa taseen mukaisesti kahteen eri osaan, vastaavaa- ja vastattavaa-puoleen. Vastaavaa-puolen kysymykset käsittelevät yrityksen varallisuutta ja omaisuuden tuoton maksimointia eli kuinka yrityksen investoinnille saadaan maksimaalinen tuotto. Vastattavaa-puoli taas käsittelee yrityksen rahoitusta ja rahoituksesta aiheutuvia kustannuksia. Rahoituspuolella käsitellään, millä ehdoilla ja kustannuksilla rahoitus voidaan järjestää ja mikä on investoinnille sopivin rahoituslähde. (Knupfer & Puttonen 2018, 16.)

3.3 Rahoituksen lähteet

Rahoitusmarkkinoilla on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina uusien rahoittajien ja rahoitustuotteiden myötä. Rahoitus kansainvälistyy myös jatkuvasti

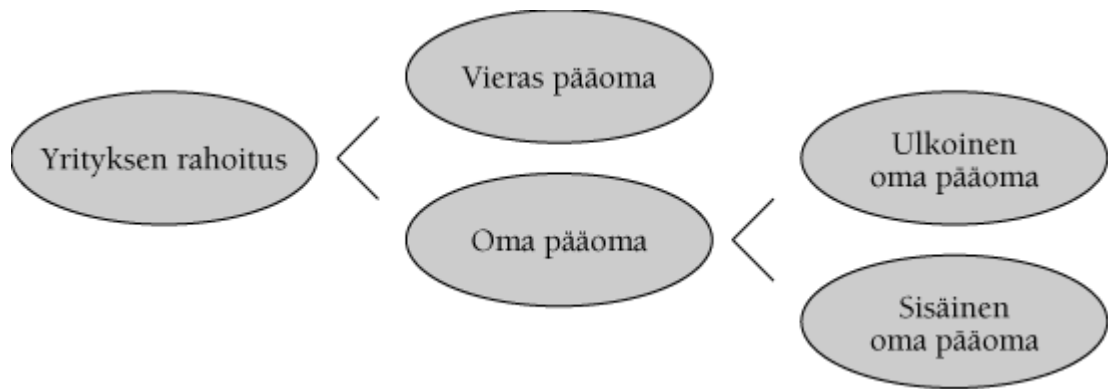
enemmän ja tulevaisuudessa on odotettavissa, että pankkien ja vakuutusyhtiöiden yhdistyminen yleistyy. Tämä tarkoittaa sitä, että alkavan yrittäjän tai alkavaa yrittäjää neuvovan asiantuntijan on oltava ajan tasalla rahoitusmarkkinoiden muutoksista ja kehityssuunnista. (Peltola 2015, 118.)

Yrityksen rahoituslähteet voidaan jakaa perinteisesti kolmeen eri lajiin, oman ja vieraan pääomanehtoiseen rahoitukseen sekä niin sanottuun välirahoitukseen (Koski & Virtanen 2005, 83-84). Seuraavissa alaluvuissa käsitellään eri rahoituslähteiden muotoja sekä niiden eroja toisiinsa nähden.

3.3.1 Oma pääoma

Oma pääoma tarkoittaa omistajan yritykseen sijoittamaa pääomaa. Sijoitettu pääoma voi olla esimerkiksi osake- tai osuuspääoma, tulorahoituksella saatu pääoma tai hallussapitovoittoa eli varallisuuden arvon kasvusta aiheutunutta voittoa. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 4.) Oman pääoman ehtoinen rahoitus voi olla myös esimerkiksi yrittäjän oman omaisuuden sijoittamista yritykseensä esimerkiksi koneiden tai laitteiden muodossa. Usein yrittäjän on sijoitettava joko omaa rahaa tai omaisuutta yritykseen, jotta yrityksen toiminta voi olla kannattavaa ja jatkuvaa. (Peltola 2015, 118.) Oman pääoman sijoittaminen yritykseen on myös merkittävässä roolissa rahoittajan näkökulmasta, sillä se antaa yrityksen hankkeelle huomattavasti enemmän uskottavuutta. Rahoittajan näkökulmasta on perinteisesti katsottu, että 20 prosenttia yrityksen koko pääomantarpeesta tulisi olla yrittäjän omaa sijoitusta. (Holopainen 2018, 198.)

Oma pääoma voidaan jakaa kahteen eri alalajiin, sisäiseen ja ulkoiseen omaan pääomaan (Kuva 2). Sisäinen oma pääoma tarkoittaa suoritteiden tai palveluiden myynnistä saatua liiketoiminnan voittoa eli tulorahoitusta. Ulkoinen oma pääoma tarkoittaa puolestaan osakeannin kautta saatua pääomaa. (Knupfer & Puttonen 2018, 31.)

Kuva 2. Yrityksen pääomalajit. (Knupfer & Puttonen 2018, 31.)

3.3.2 Vieras pääoma

Vieras pääoma on yrityksen ulkopuolista rahoitusta eli lainarahoitusta. Vieras pääoma voi olla joko lyhyt- tai pitkäaikaista. Ero lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen vieraan pääoman välillä on, että lyhytaikainen vieras pääoma on maksettava takaisin vuoden kuluessa. Pitkäaikaisen pääoman takaisinmaksuaika on taas yli vuoden mittainen. (Peltola 2015, 118.)

Suomen rahoitusmarkkinat koostuvat eri instituutioista, jotka toimivat vieraan pääoman rahoittajina. Alla on esimerkiksi lueteltu ja ryhmitelty eri instituutiot, jotka toimivat Suomen rahoitusmarkkinoilla tällä hetkellä:

- Suomen Pankki
- Rahalaitokset
 - otto- ja antolainausta harjoittavat talletuspankit
 - vain ottolainausta harjoittavat osuuskauppojen säästökassat
- Luottolaitokset, jotka hankkivat varoja pääomamarkkinoilta
- Varoja sijoittavat instituutiot
- Julkisyhteisöt, kuten esim. valtio, kunta ja sosiaaliturvarahastot
- Markkinapaikkojen osake- ja joukkovelkakirja- sekä johdannaismarkkinat (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Lyhytaikaista vierasta pääomaa voivat olla esimerkiksi pankin luotollinen yritystili, vekselit, factoringrahoitus ja notariaattiluotot. Myös tietyt velkakirjalainat voivat olla lyhytaikaisia lainoja. Lyhytaikaiselle vieraalla pääomalla varmistetaan yrityksen liikepääoman kassavirtojen tasapaino. (Koski & Virtanen 2005, 84.)

Pitkäaikaista vierasta pääomaa tarvitaan taas yrityksen pitkän aikaa tuloa tuottaviin investointeihin. Aloittavan yrityksen pitkäaikaisia investointeja voivat olla muun muassa maa-alueet, rakennukset, koneet ja kalusto sekä erilaiset kehittämisinvestoinnit. Pitkäaikainen vieras pääoma on yleensä rahoituslaitoksen tai -instituution myöntämää velkakirjalainaa. (Koski & Virtanen 2005, 83-84.)

3.3.3 Välirahoitus

Välirahoitus on rahoituksen muoto, joka ei ole selkeästi omaa tai vierasta pääomaa. Rahoitustuotteen luokittelu välirahoitukseksi perustuu rahoitustuotteen taloudellisiin ominaisuuksiin ja luonteeseen. Välirahoitus on siis nimensä mukaisesti oman ja vieraan pääoman rahoituksen välimuoto. Välimuotoa saatetaan kutsua myös hybridiksi ja mezzanine-instrumentiksi. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 4.)

Rahoitusinstrumenttien käyttö sekä asema voitonjaossa ja konkurssitapauksissa vaikuttaa siihen, lasketaanko välirahoitus oman vai vieraan pääomanehtoiseksi. Esimerkiksi vaihtovelkakirjalaina muuttuu vieraan pääomanehtoista rahoituksesta oman pääoman eräksi, kun se vaihdetaan osakkeiksi. (Koski & Virtanen 2005, 84.)

Vaihtovelkakirjalainan lisäksi yleisimpiä välirahoituksen muotoja ovat muun muassa optiolaina, debentuurilaina, voitto-osuuslaina, pääomalaina ja etuosakkeet. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 4.)

3.3.4 Rahoituslähteiden erot

Omalla ja vieraalla pääomalla on molemmilla omat hyvät ja huonot puolensa. Tämän vuoksi onkin tavallista, että yritys rahoittaa investointinsa sekä omalla, että vieraalla pääomalla. Tuoton ja riskin näkökulmasta voidaan sanoa, että vieraalla pääomalla on pienempi riski ja sen vuoksi myös pienempi tuotto. Oman pääoman kohdalla tilanne on toisinpäin, eli riski on suuri, mutta siten myös mahdollinen tuotto on korkeampi. Oman ja vieraan pääomanehtoinen rahoitus vaikuttaa myös äänioikeuteen ja sitä kautta myös asemaan mahdollisessa konkurssitilanteessa. Oman pääomanehtoinen sijoitus antaa sijoittajalle äänioikeuden yrityksen yhtiökokouksessa. Osakkeenomistus tarkoittaa kuitenkin myös sitä, että omistaja on

mahdollisessa konkurssitilanteessa lainanantajaa heikommassa asemassa. (Knupfer & Puttonen 2018, 33.)

Oman pääoman etuja verrattuna vieraaseen pääomaan on muun muassa se, että se toimii puskurina yrityksen mahdollisissa taloudellisissa ongelmatilanteissa. Jos yrityksellä on lainarahaa huomattavasti enemmän kuin oman pääomanehdoista rahaa, kasvaa sen rahoitusriski ja konkurssimahdollisuus merkittävästi. Tällaisissa tilanteissa oma pääoma toimii puskurina. Oman pääoman etuna on myös sen joustavuus yritysjohtajan näkökulmasta katsottuna. Yritys on velvollinen maksamaan vieraan pääoman rahoituskustannukset riippumatta yrityksen taloudellisesta menestyksestä, kun taas osinkoja voidaan pienentää tai jättää kokonaan maksamatta taloudellisesti vaikeassa tilanteessa. (Knupfer & Puttonen 2018, 39-40.)

3.3.5 Erityisrahoitusmuodot

Aloittavalla yrityksellä on nykypäivänä myös paljon erilaisia erityisrahoitus- ja avustusmuotoja. Tyypillisin alkavan yrityksen erityisrahoitusmuoto on Finnveran lainarahoitus. Aloittavalla maaseutuyrityksellä on myös mahdollisuus hyödyntää Manner-Suomen kehittämisohjelman yritystukia, mikäli se täyttää niille asetetut ehdot. Erityisrahoitusmuotoja tarjoavia tahoja ovat muun muassa Finnvera, Business Finland, ELY-keskus sekä Työ- ja elinkeinoministeriö. Rahoitus- ja avustusmuotoja voi hyödyntää muun muassa investointi-, käyttöpääoma-, kehittämis- ja vientitarpeissa. (Holopainen 2018, 199.)

3.4 Rahoituksen suunnittelu

Rahoituksen suunnittelussa yhdistyvät yrityksen monet eri käytännön toiminnan näkökulmat. Rahoituksen suunnittelu sisältää yrityksen strategista suunnittelua sekä taktista- ja operatiivista suunnittelua. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 5.) Kuten jo aiemmissa luvuissa kerrottiin, aloittavan yrityksen rahoituksen tarve muodostuu siitä, että yritykselle muodostuu kustannuksia jo ennen kuin yritystoiminnasta saadaan tuloja (Koski & Virtanen 2005, 68). Tämän vuoksi rahoituksen suunnittelussa käytetään budjetointia. Rahoitusbudjetin avulla reaali-prosessin to-

teutuminen mahdollistetaan tulosbudjetin mukaisesti. Rahoitusbudjetoinnin keskeisin tavoite on sovittaa kassaan- ja kassasta maksut yhteen budjettiperiodissa. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Rahoitusbudjetointi toteutetaan erilaisten välitavoitteiden avulla. Ensimmäinen tavoite on selvittää mahdollisten kassa-alijäämien ajoitus ja määrä sekä miettiä siihen sopivin rahoitusmuoto. Toisena tavoitteena on kassaylijäämien ajoituksen ja määrän ennakointi sekä suunnitella kassan optimoinnin kannalta edullisin sijoitussuunnitelma. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Rahoituksen suunnittelussa tulee käyttää myös eri aikavälin ennusteita. Tyypillisintä on, että yritys laatii ennusteita vähintään kolmelle eri ajanjaksolle. Ensimmäinen ennuste laaditaan yleensä vuoden päähän ja toisen aikavälin ennuste laaditaan 2-5 vuoden päähän. Kolmannen aikavälin ennuste on toisen aikavälin ennustetta pitempi ajanjakso. Kolmannen vaiheen ennusteen takarajan määrittäminen riippuu yrityksen toiminnasta ja liiketoiminta-alasta. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

Rahoituksen suunnittelu voidaan jakaa osa-alueiden mukaisesti. Rahoituksen suunnittelussa on viisi keskeistä osa-aluetta, jotka voidaan jakaa seuraavalla tavalla:

- yrityksen investointien suunnittelu
- liikepääoman suunnittelu ja keskimääräisen liikepääomatarpeen laskeminen
- tulorahoituksen ennustaminen
- oman ja vieraan pääomarahoituksen suunnittelu
- verosuunnittelu. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 3.)

3.4.1 Käyttöomaisuusinvestoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat yrityksen pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettuja investointeja. Käyttöomaisuusinvestointeja ovat muun muassa erilaiset toimitilat, koneet ja kalusto, kulkuvälineet ja ajoneuvot sekä muu irtaimisto. Alkuvaiheen investoinnit riippuvat hyvin paljon siitä, mikä on kyseisen aloittavan yrityksen toi-

minnan muoto. Esimerkiksi tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten investointitarpeet eroavat palveluyrityksien tarpeista huomattavasti. (Koski & Virtanen 2005, 68.)

Näiden investointien lisäksi yritykselle kertyy usein myös aineettomia investointeja. Aloittavan yrityksen aineettomia investointeja ovat esimerkiksi lisenssit, markkinaselvitykset ja muut yrityksen kehittämismenot. (Koski & Virtanen 2005, 68.)

Investointien suunnittelu perustuu huolelliseen analyysiin ja investointilaskelmiin. Investoinnin nykyarvo, sisäinen korko ja takaisinmaksuaika ovat yleisimpiä investointilaskelmia. Laskelmilla voidaan selvittää ja analysoida, mitä muutoksia investoinnin sisäiseen korkoon, nykyarvoon ja takaisinmaksu-aikaan tapahtuu, kun rahoitusvaihtoehtoja, kustannuksia ja taustaoletuksia vaihdetaan. (Koski & Virtanen 2005, 69.)

Aloittavan yrityksen on selvitettävä, millaisia perusinvestointeja toiminannon aloittaminen vaatii. Yrityksen on myös selvitettävä, kuinka suuri investointien pääoman tarve on. Käytännössä tämä suoritetaan investointilaskelman avulla. Yrityksen tulee miettiä ja laskea erilaisia investointieriä, jotka säilyvät yrityksen toiminnassa vähintään yli vuoden verran. Yrityksen toiminnassa yli vuoden säilyviä alkuinvestointeja ovat esimerkiksi maa-alueet, koneet ja kalusto, rakennukset, toimitilat ja atk-laitteet. Alkuinvestoinnit voidaan laskea esimerkiksi taulukon avulla. Alla olevassa kuvassa 3 on esitetty alkavan yrityksen tyypillisimmät alkuinvestoinnit. Kuvan 3 laskelma on ainoastaan ohjeellinen ja ei näin sovellu sellaisenaan jokaisen yrityksen liiketoiminta-alaan ja tarpeisiin. (Siikavuo 2003, 184.)

+ Maa-alueet
+ Rakennukset
+ Koneet ja laitteet
+ Kalusteet
+ Kuljetusvälineet
+ Atk-laitteisto
+ Asennukset yms.
+ Muut investoinnit
= Investoinnit yhteensä

Kuva 3. Alkuinvestointilaskelma. (Siikavuo 2003, 184.)

3.4.2 Käyttöpääoman tarve

Aloittava yrittäjä pystyy tyypillisesti arvioimaan suhteellisen tarkasti investointien pääomatarpeen. Tarvittavan käyttöpääomatarpeen määrittäminen on usein alkavalle yrittäjälle huomattavasti haastavampaa. Alkuvaiheen investointien lisäksi alkava yrittäjä joutuu arvioimaan myös käyttöpääoman rahoitustarpeen. Käyttöpääoma on lyhytaikaista pääomaa, jota yritys tarvitsee yritystoiminnan pyörittämiseen ja juokseviin kustannuksiin. (Koski & Virtanen 2005, 69.)

Aloittava yritys tarvitsee käyttöpääoman rahoitusta, koska kustannuksia syntyy jo ennen kuin yritys on saanut myyntituloja. Kustannukset muodostuvat siis etupainotteisesti aiheuttaen yritykselle käyttöpääoman tarpeen. Aloittavalla yrityksellä käyttöpääomaa sitoutuu muun muassa raaka-aine- ja varastointikustannuksiin, palkkoihin ja myyntisaamisiin. (Koski & Virtanen 2005, 68.) Sitoutunut käyttöpääoma synnyttää myös pääomakustannuksia. Pääomakustannukset muodostuvat käyttöpääoman rahoituskustannuksista. Käyttöpääoma rahoitetaan joko omalla tai vieraalla pääomalla. Molemmissa tapauksissa pääomalla on hintansa. (Koski & Virtanen 2005, 70.) Jos yritys on esimerkiksi rahoittanut omalla pääomalla varaston, pääoman hintana on rahan vaihtoehtoinen tuotto. Vieraalla pääomalla rahoitetun varaston hintana on taas vieraan pääoman kustannukset, eli korko ja muut rahoituskustannukset. (Koski & Virtanen 2005, 71.)

Yrityksen käyttöpääoman määrää määriteltäessä tulee ottaa huomioon, että mitä nopeammin ja voimakkaammin yritys kasvaa, sitä enemmän yritykselle kertyy etupainotteisia kustannuksia. Kustannuksia kertyy siis paljon jo ennen, kuin niistä saadaan tuloa. Onkin varsin tyypillistä, että nopeasti ja voimakkaasti kasvava yritys on lähes aina maksuvaikeuksissa. (Koski & Virtanen 2005, 72.)

Aloittavan yrityksen käyttöpääoman tarve saadaan selville laskelman avulla. Laskelman avulla selvitetään, mikä on alkavan yrityksen käyttöpääoman tarve ensimmäisien kuukausien aikana. Alkavan yrityksen keskimääräisen käyttöpääoman tarvetta voidaan laskea esimerkiksi kuvan 4 laskelman avulla. (Siikavuo 2003, 185.) On myös huomioitava, että käyttöpääoman laskelma on hyvin erilainen eri liiketoiminta-aloilla (Peltola 2015, 132). Esimerkiksi tuotannollisissa yrityksissä voi kestää kuukausia, ennen kuin suoritteista saadaan tuloa. Palveluyrityksissä tulo kotiutuu taas huomattavasti nopeammin. (Peltola 2015, 138.) Kuvassa 4 esitettävä laskelma on ohjeellinen, mutta se on sovellettavissa eri liiketoiminta-alojen käyttöpääoman tarpeiden mukaisesti (Siikavuo 2003, 184).

+ Maksuvalmius

+ Tavaravarasto

- Raaka-aineet
- Puolivalmisteet
- Keskeneräiset tuotteet
- Valmiit tuotteet

+ Myyntisaamiset

+ Muut saatavat

- Ennakkomaksut ja käsiraha
- Vuokrat, jotka maksettu etukäteen
- Takuut
- Arvonlisävero yms.

+ Velat toimittajille

- Muut lyhytaikaiset velat

- Ennakkonpidätykset
- Arvonlisävero yms.

= Käyttöpääoman keskimääräinen tarve

Kuva 4. Käyttöpääoman keskimääräinen tarve. (Siikavuo 2003, 185.)

Kuvan 4 käyttöpääoman erät ilmoitetaan arvoina, jotka ovat keskimääräisiä kaudessa. Kauden pituuden määrittäminen on riippuvainen yrityksen toimialasta ja toiminnasta. Pituus on siis määriteltävä erikseen tapauskohtaisesti. (Siikavuo 2003, 185.) Kuvan 4 myyntisaamisten keskimääräinen suuruus lasketaan Siikavuon (2003) esittämällä tavalla:

Laskutettu luottomyynti vuodessa x oletus luottoaika asiakkaalle (päivä) / 365

Kuvan 4 maksuvalmius -rivi sisältää yrityksen ensimmäisien kuukausien likvidit varat kassassa ja pankkitilillä (Siikavuo 2003, 185).

3.4.3 Rahoitustarvelaskelma

Aloittavan yrityksen rahan riittävyys selvitetään rahoituslaskelman avulla (Peltola 2015, 138). Rahoituslaskelmassa lasketaan ensin alkupääoman kokonaistarve. Alkupääoman kokonaistarve saadaan selville, kun lasketaan yhteen yrityksen alkuinvestointien pääoman määrä, käyttöpääoman määrä sekä kustannusylitysvaraus. Kustannusylitysvaraus on noin 10 prosenttia investointipääoman ja käyttöpääoman yhteismäärästä ja sillä varaudutaan yritystoiminnan yllättäviin tilanteisiin sekä tarpeiden muutoksiin. Alkupääoman tarve voidaan laskea esimerkiksi alla olevan laskelman avulla (Kuva 5). (Siikavuo 2003, 186.)

+ Alkuinvestoinnit

+ Käyttöpääoman keskimääräinen tarve

= Alkuinvestoinnit ja käyttöpääoma yhteensä

+ Kustannusylitysvaraus

= Alkupääoman tarve yhteensä

Kuva 5. Alkupääoman kokonaistarve. (Siikavuo 2003, 186.)

Kun alkupääoman kokonaistarve on selvitetty, tulee yrityksen määrittää, millä rahoituksen lähteillä se kattaa tarpeen. Pääomalähteet voivat olla omaa tai vierasta pääomaa sekä mahdollisia avustuksia. Yrityksen on hyvä myös esittää laskelmassa oman ja vieraan pääoman suhde mahdollista ulkopuolista rahoittajaa varten. (Siikavuo 2003, 187.) Yrittäjän oma sijoitus lisää yrityshankkeen uskottavuutta. Mitä enemmän yrittäjä pystyy sijoittamaan rahaa itse yritykseen, sitä myönteisemmin ulkopuolinen rahoittaja suhtautuu yrityshankkeeseen. (Peltola 2015, 138.) Yrityksen alkupääoman realistiset pääomalähteet voidaan merkitä laskelmaan kuvan 6 mukaisesti. Alla esitettävään kuvaan 6 on merkitty rahan eri lähteet ja realistiset rahoittajat sekä rahoituspääoman määrä kokonaisuudessaan. (Siikavuo 2003, 187.)

+ Oma pääoma €	%
<ul style="list-style-type: none"> • Vaihtoehto 1 • Vaihtoehto 2 	
+ Vieras pääoma €	%
<ul style="list-style-type: none"> • Vaihtoehto 1 • Vaihtoehto 2 • + Tuet ja avustukset 	
= Rahoitus yhteensä €	100 %

Kuva 6. Rahan lähteet ja oman ja vieraan pääoman suhde. (Siikavuo 2003, 187.)

4 Yksityiset rahoituslähteet

Tässä luvussa käsitellään erilaisia aloittavalle maaseutuyritykselle sopivia yksityisiä rahoituslähteitä. Yksityisiä rahoituksen tarjoajia ovat muun muassa pankit, vakuutusyhtiöt, pääomasijoittajat, joukkorahoitukset ja eri säätiöt. Luvussa tarkastellaan eri rahoitusmuotojen ominaisuuksia, ehtoja ja kustannuksia.

4.1 Pankki

Aloittavien mikro- ja pienyritysten yleisin ulkoisen rahoituksen lähde on pankkilaina. Suomen Yrittäjät, Finnvera ja Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisevat kaksi kertaa vuodessa pk-yritysbarometrin. (Yrittäjät 2018, Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 5.) Syksyn 2019 julkaisun mukaan noin 70 prosenttia Suomen pk-yrityksistä valitsee pankin rahoituksen ensisijaiseksi vaihtoehdoksi (Pk-yritysbarometri 2/2019, 35). Pankkirahoituksen suosio on kuitenkin laskenut hieman viime vuosina, johtuen kiristyneistä lainaehdoista ja saatavuuden heikkenemisestä. Aloittavien yritysten kohdalla ongelmaksi on muodostunut se, että pankkilainalle vaaditaan tyypillisesti likvidi reaalivakuus. Aloittavalla yrityksellä on harvoin käytettävissä vakuuksia lainalle, jolloin lainan saatavuus heikkenee. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 5.)

Pankit jakautuvat Suomessa neljään eri pankkityyppiin. Pankkityypit ovat Suomessa liikepankit, osuus- ja paikallisosuuspankit, säästöpankit sekä ulkoimaisten luottolaitosten sivukonttorit. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 5.)

Pankit toimivat rahoitusjärjestelmässä rahoituksen välittäjinä. Pankkien roolia voidaan kuvata kotitalouksien, pankkien ja yritysten rahavirran mukaisesti. Pankkien toiminta rahan välittäjänä perustuu siihen, että se käyttää kotitalouksien säästöön sijoittamat varat yrityksiin luotottamiseen. Lainaa ottanut yritys ja kotitalous eivät ole kuitenkaan velkasopimuksessa vaan talletus on säästäjälle likvidi ja säästössä. Tässä tapauksessa riskin ottaa pankki, jonka sijoitus voi olla epälikvidi eli sijoitus ei ole välittömästi muutettavissa käteiseksi. Riskin vuoksi pankki perii lainasta korkoa, jonka se määrittelee viitekoron ja asiakaskohtaisen marginaalin mukaisesti. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen, Puttonen 2014, 91.)

Aloittava yritys voi saada pankista pitkä- ja lyhytaikaista lainaa (Yritystoiminta 2018. Yrityksen rahoituslähteet). Pankkien tarjoamia yrityslainamuotoja ovat muun muassa pitkäaikaisiin investointeihin tarkoitettut yrityslainat sekä käyttöpääomalainat ja myyntisaatavarahoitukset (Osuuspankki 2019a. Yrityksen rahoitus).

Pankkilainan etuna muihin rahoituslähteisiin verrattuna on sen joustavuus. Yrityksellä on usein taloudellisesti haastavia aikoja ja pankkilainan maksuaikataulujen muutokset ovat usein neuvoteltavissa pankin kanssa. Pankkilainan ongelmana on taas aloittavan yrityksen kohdalla usein tiukat vakuusvaatimukset, joilla pankit haluavat varmistaa lainojensa takaisinmaksun. Onkin hyvin tyypillistä, että aloittavan yrityksen omistajat joutuvat takaamaan yrityksensä lainoja myös henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Yritystoiminta 2018. Yrityksen rahoituslähteet.)

4.1.1 Velkakirjalaina

Pankin myöntämät yrityslainat ovat tyypillisesti velkakirjalainoja. Myönnettyt velkakirjalainat voivat olla lyhyt- tai pitkäaikaisia lainoja. Pankki ja yritys laativat niin sanotun lainan lyhennyssuunnitelman, jota molemmat osapuolet sitoutuvat noudattamaan. Pankkilainan etuna muihin rahoitusmuotoihin verrattuna on se, että tarpeen tullen suunnitelmasta poikkeamisesta voidaan neuvotella. Neuvottelut voivat koskea esimerkiksi provisioiden maksamista tai uusia luottoehtoja. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.) Yrityslainojen tyypillinen laina-aika on noin 5 vuotta (Yritystulkki 2019. Rahoitus).

Velkakirjalaina voi olla luonteeltaan niin sanottu bullet-laina, annuiteetilaina, tasaerälaina tai tasalyhennyslaina. Bullet-lainassa lainan pääoma ja korko maksetaan kokonaisuudessaan kerralla takaisin. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Annuiteetilainassa laina-aika on tarkalleen määritetty ja lainan kaikki takaisinmaksuerät lasketaan lähtökohtaisesti samansuuruisiksi. Lainan lyhennysosuus on lainan alkupuolella pienempi, kun taas koron osuus on suurempi. Laina-ajan kuluessa korkojen osuus pienenee ja lyhennyksen osuus taas suurenee. Annuiteetilainassa maksuerä on riippuvainen mahdollisiin korkomuutoksiin. Käytännössä siis lainan takaisinmaksuerä muuttuu, mikäli korko vaihtuu. (Nordea www-sivut 2019.)

Tasaerälainassa maksuerä on taas tarkalleen määritetty sopimishetkellä ja korkomuutokset vaikuttavat laina-aikaan. Mahdollinen viitekoron nousu tarkoittaa tasaerälainassa sitä, että laina-aika pitenee. Päinvastoin, jos taas viitekorko laskee, laina-aika lyhenee. (Nordea www-sivut 2019.)

Tasalyhennyslainassa maksuerän suuruus muodostuu samansuuruisesta lyhennysosuudesta sekä muuttuvasta korosta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että maksuerän summa nousee, mikäli korot nousevat. (Nordea www-sivut 2019.)

4.1.2 Korko

Yrityksen omaisuuden tuottoon liittyy aina epävarmuutta, koska tuotot realisoituvat vasta tulevaisuudessa. Tämä epävarmuustekijä huomioidaan rahan hinnassa, koska ulkopuolinen rahoittaja haluaa kompensaation otetulle riskille. Rahan kustannus eli korko on sitä suurempi, mitä epävarmempi sijoitus on kysymyksessä. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen, Puttonen 2014, 85.)

Yrityslainan korko määräytyy viitekoron ja asiakaskohtaisen marginaalin mukaisesti. Tyypillisiä pankin viitekorkoja ovat euribor ja pankin oma primekorko. Euribor korko on euroalueen oma rahoitusmarkkinoiden korko, kun taas primekorko on pankin itse määrittelemä viitekorko. Primekorkoa sovelletaan talletuksiin ja lainoihin. Varsinaisten korkokustannusten lisäksi lainarahan hinnaksi muodostuvat luotonvarausprovisio tai järjestelypalkkio. Luotonvarausprovisio tai järjestelypalkkio on yleensä 1-2 prosenttia lainan määrästä. Useat pankit perivät vielä erillisen toimitusmaksun. Toimitusmaksu voi olla joko kiinteä tai lainan määrään suhteutettu. Toimitusmaksulla käsitetään pankin lainanhoitokulut. (Peltola 2015, 122.) Suomen Pankin 30.9.2019 julkaisemassa tiedotteessa uusien yrityslainojen keskimääräinen korko oli heinäkuussa 2019 2,39 % (Suomen Pankki 2019. Rahalaitosten tase ja korot).

Lainan asiakaskohtainen marginaali on pankin korko-osuus. Marginaalin suuruuteen vaikuttavat muun muassa yrityksen maksukyky, asiakassuhde sekä lainalle tarjottavat vakuudet. Marginaalilla pankki kattaa lainasta aiheutuvaa riskiä sekä toimintakustannuksia. (Osuuspankki 2019b Korot ja hinnat.)

4.1.3 Vakuudet

Lainarahoituksen edellytyksenä on, että laina maksetaan takaisin sopimuksessa sovituin ehdoin. Vakuuksien tarkoituksena on taata rahoittajan saatavat, mikäli yritys ei kykene suoriutumaan maksuvelvoitteistaan. (Peltola 2015, 123) Aloittavan yrityksen on osattava arvioida yrityksen tai yrittäjän omaisuuden vakuusarvo.

Yrityksellä tulee olla selkeä kuva siitä, kuinka paljon se voi saada lainarahoitusta omaisuuden vakuuksia vastaan. Vakuuden lopullisen arvon määrittelee pankki. Vakuusarvo määritellään vallitsevan markkinatilanteen mukaisesti. (Holopainen 2018, 198.)

Pankkien vaatimat lainan vakuudet ovat aina jotakin konkreettista ja yleisimpiä vakuusmuotoja ovat muun muassa kiinnitys, pantti, takaus ja kovenantti. Kiinnitys liitetään yleensä kiinteistöön, asunto-osakkeeseen tai tonttiin. Kiinnitys määritetään rahoittajan toimesta ensin käypään arvoon. (Peltola 2015, 123.) Tyypillisesti asunto-osakkeen arvo vakuutena on noin 70 % asunnon todellisesta markkinahinnasta. Teollisuuskiinteistön vakuusarvo määritellään taas sijainnin, toimitilojen koon ja toiminnan kysynnän mukaisesti. (Holopainen 2018, 198.)

Panttivakuus tarkoittaa taas esimerkiksi lainan vakuudeksi annettavaa arvopapereita, määräaikaistalletusta tai muuta irtainta omaisuutta. Myös erilaiset patentit ja tavaramerkit voivat toimia pantin vakuusarvona. (Peltola 2015, 123.)

Takaus voi olla henkilö- tai yritystakausta. Käytännössä takaus tarkoittaa sitä, että mikäli yritys ei suoriudu lainan lyhennyksistä, pankki voi vaatia suoritusta takaajalta. (Peltola 2015, 123.) Rahoittaja voi vaatia esimerkiksi yrittäjiltä henkilökohtaista takausta yrityksen lainoilla (Holopainen 2018, 198).

Kovenantti on ehto, joka liitetään lainasopimukseen. Ehto toimii kuten yritysvaluus. Ehdon mukaan yrityksen on ylläpidettävä koko lainasopimuksen ajan tietyt toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset. (Peltola 2015, 123.)

4.1.4 Luotollinen yritystili

Aloittava yritys voi rahoittaa omaa käyttöpääoman tarvettaan muun muassa pankin tarjoamien luotollisen yritystilin, rahoituslimiitin ja factoringrahoituksen avulla (Osuuspankki 2019c. Käyttöpääoma).

Luotollisessa yritystilissä yrityksen olemassa olevaan maksuliikennetiliin lisätään luotto-ominaisuus. Luotolle sovitaan tietty luottoraja ja yritys voi käyttää luottoa tarpeidensa mukaan. Luotollisen yritystilin toiminta-ajatus perustuu siihen, että pankki perii korkoa kulloinkin käytössä olevasta luotosta ja luoton määrä pienee aina tilille tulevien maksusuoritteiden myötä. (Yritystoiminta 2018. Yrityksen

rahoituslähteet.) Yritystilin luotto toimii puskurina yrityksen maksuliikenteessä sekä tarjoaa mahdollisuuden menojen epäsäännöllisyyden tasaamiseen (Osuuspankki 2019d. Luotollinen yritystili).

Luotollisen yritystilin kustannukset muodostuvat käytössä olevan luoton määrän viitekorosta ja asiakaskohtaisesta marginaalista sekä lisäksi koko luottorajan määrästä laskettavasta limiittiprovisiosta (Osuuspankki 2019d. Luotollinen yritystili). Tilin avaamiseen vaaditaan myös vakuuksia. Vaadittavat vakuudet ovat tyyppillisesti samanlaisia kuin mitä velkikirjalainoissakin edellytetään. Luotollinen yritystili toimii joustavana rahoitusvaihtoehtona aloittavan yrityksen toistuviin ja lyhytaikaisiin rahoitustarpeisiin. (Yritystoiminta 2018. Yrityksen rahoituslähteet.)

4.1.5 Rahoituslimiitti

Rahoituslimiitti on samankaltainen rahoitusjärjestely kuin luotollinen yritystili. Rahoituslimiitissä sovitaan osapuolten kesken lainojen enimmäismäärä eli limiitti. Yritys voi nostaa asetetun limiitin rajoissa erisuuruisia lainoja tarpeidensa mukaisesti. Yritykselle asetettua limiittiä vapautuu uudelleen käyttöön aina sitä mukaa, kun yritys maksaa luottoa takaisin pankille. (Yritystoiminta 2018. Yrityksen rahoituslähteet.)

Rahoituslimiitin kustannukset muodostuvat lainan korosta, limiittiprovisiosta sekä toimituspalkkioista. Itse korko-osuus koostuu viitekorosta, asiakaskohtaisesta marginaalista sekä toimituspalkkiosta. Rahoituslimiitti sopii hyvin aloittavan yrityksen lyhytaikaiseen pääoman tarpeeseen kuten esimerkiksi investointeihin tai kausivaihteluiden tasaamiseen. Rahoituslimiitin lainat ovat niin sanottuja kertalyhenteisiä lainoja. Lainat ovat yleensä voimassa enintään 12 kuukautta. (Danskebank www-sivut 2019. Rahoitus- ja verkkolimiitit.)

4.1.6 Factoring

Factoringrahoituksessa pankki myöntää yritykselle lainaa myyntisaamisia vastaan. Käytännössä yritys merkitsee omiin myyntilaskuihin, että maksut suoritetaan pankin tilille. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 13.) Factoringrahoituksessa perittäväksi siirretyt myyntisaamiset toimivat vakuuksina. Yrityksen ei tarvitse kiinnittää rahoitusmuodossa muita vakuuksia ja tämä vapauttaa olemassa

olevat vakuudet muihin rahoitusmuotoihin. Factoringrahoituksen myyntisaamiset luototetaan pääsääntöisesti enintään 80 %:iin laskun määrästä. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.) Asiakkaiden maksettua laskun, pankki tilittää yritykselle myyntisaamisten loppuosan osapuolten laatiman sopimuksen mukaisesti (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 13).

Rahoitusmuotoon liittyvä luottotappioriski riippuu siitä, onko kyseessä kotimaisia myyntisaamisia vai vientisaamisia. Jos kyseessä on kotimaiset myyntisaamiset, luottotappioriskiä kantaa myyjäyritys. Jos kyseessä on taas ulkomaan vientiin liittyviä saamisia, pankki kantaa myös riskin hyväksytyjen laskutusten osalta. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Factoringrahoituksen kustannukset muodostuvat sopimuksessa eritellyistä palvelupalkkioista ja yleiseen markkinakorkoon sidotusta luoton korosta. Varsinaisen rahoituksen lisäksi sopimukseen saattaa sisältyä muun muassa reskontrahoitoa, perintää ja myyntitilastointia, mistä rahoittaja perii niin sanotun palvelupalkkion. Palvelupalkkio peritään yrityksiltä tyypillisesti kuukausittain ja sen suuruuteen vaikuttavat esimerkiksi laskujen määrä, maksuaika ja keskikoko. Määrä on tyypillisesti tietty prosentuaalinen osuus pankille siirrettyjen myyntisaamisten kokonaissummasta. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Factoringrahoituksen avulla yritys voi vähentää omaa liikepääoman tarvettaan ja hyödyntää maksuaikoja kilpailukeinona. Myyntisaatavien siirtäminen pankille tehostaa myös yrityksen perintäprosessia. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

4.1.7 Osamaksu ja leasing

Pankki voi myöntää alkavalle yritykselle myös niin sanottua kohdevakuudellista rahoitusta. Kohdevakuudellinen rahoitus voi olla leasing- tai osamaksurahoitusta. Rahoitusmuodossa rahoituksen kohde toimii nimensä mukaisesti lainan vakuutena. Rahoituksen kohde voi olla esimerkiksi kone tai laite. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 6.)

Osamaksurahoituksessa lainan ottanut yritys hallinnoi ja käyttää rahoituksen kohdetta (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 6).

Osamaksurahoituksessa rahoituksen kohteen käsirahaosuus on noin 30 % arvonlisäverollisesta hankintahinnasta. Ostaja voi maksaa käsirahan koneen tai laitteen myyjälle joko rahana tai vaihtokoneena. (Aktia 2019a. Osamaksu.) Osamaksurahoituksessa yritys käsittelee kohdetta kirjanpidossa samalla tavalla, kuin se käsittelee omaa omistamaansa laitetta. Käytännössä siis yritys tekee kohteesta tavalliseen tapaan poistoja ja yritys on oikeutettu tekemään kohteesta arvonlisäverovähennykset. Pankilla on koko laina-ajan omistuksenpidätysoikeus rahoituksen kohteeseen ja omistusoikeus siirtyy yritykselle, kun se on maksanut viimeisen maksuerän. Mikäli yritys ei suoriudu lyhennysvelvoitteistaan, on pankilla oikeus hakea kohde pois yritykseltä. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 6.)

Osamaksun kustannukset muodostuvat maksuerästä ja järjestelypalkkiosta. Osamaksun maksuerä koostuu lyhennyksestä, korosta ja käsittelymaksusta. (Aktia 2019a. Osamaksu.) Korkeus muodostuu euribor-viitekorosta ja asiakaskohtaisesta marginaalista. Maksuerät maksetaan tyypillisesti kuukausittain tai neljännesvuosittain ja maksuaika on yleensä 2-5 vuotta. (Yritystulkki 2019. Leasing ja osamaksu.)

Leasingrahoituksessa yrityksellä on käyttöoikeus pankin omistamaan kohteeseen. Käytännössä yritys maksaa vuokraa pankille kohteen käytöstä. Riippuen tuotevalinnasta, kohteen hallinta voi siirtyä vuokrasopimuksen päättymisen jälkeen joko kohteen myyjälle tai rahoittajalle tai kolmannelle osapuolelle. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus, 6.)

Leasingrahoituksen kustannukset koostuvat maksuerästä eli vuokrasta, käsittelymaksusta sekä järjestelypalkkiosta. Maksuaika on leasingrahoituksessa tyypillisesti 2-6 vuotta. (Aktia 2019b. Osamaksu vai leasing.) Niin osamaksurahoituksen kuin leasingrahoituksenkin kohdalla, rahoituksen järjestelypalkkio maksetaan ensimmäisen maksuerän yhteydessä (Aktia 2019a. Osamaksu).

4.2 Pääomasijoittaminen

Yksi aloittavan yrityksen rahoitusmuodoista voi olla pääomasijoittaminen. Pääomasijoittaminen perustuu siihen, että erilaiset pääomasijoittajat tekevät oman pääomanehtoisia sijoituksia julkisesti noteeraamattomiin yrityksiin, jotka omaavat

korkean kehityspotentiaalin. Pääomasijoittaminen soveltuu rahoitusmuodoksi yrityksille, joilla on vahvat kasvutavoitteet ja mahdollisuudet siihen. Yrityksellä tulee olla myös selkeää kilpailuetua verrattuna toimialan muihin yrityksiin. Tämän lisäksi yrityksen johdon tulee olla sitoutuneita yritykseen ja sen toiminnan kehittämiseen ja kasvattamiseen. (Holopainen 2018, 227.)

Tyypillisin tapa on, että pääomasijoittaja merkitsee oman pääomanehtoisesti yhtiön osakkeita yrityksen osakepääoman korotuksessa. Sijoittaja voi tehdä pääomasijoituksen myös välirahoitusinstrumenttien avulla. Pääomasijoitusten summat vaihtelevat yrityksen ja kehitysvaiheiden mukaan, mutta tyypillisesti sijoitukset ovat 100 000-5 miljoonaa euroa. (Holopainen 2018, 227.) Aloittavien yritysten kohdalla sijoitukset ovat yleensä pienempiä kuin toimivien ja laajentavien yritysten kohdalla (Holopainen 2018, 229).

Pääomasijoittaja saa sijoituksestaan sovitun omistusosuuden yrityksestä, mutta sijoittajan tulevaisuuden tavoitteena ei ole pysyvä omistajuus. Pääomasijoittaja tavoittelee riittävän suurta tuottoa sijoitukselleen. Sijoittaja irtaantuu yrityksestä osapuolten laatiman sopimuksen mukaisesti, kun on saanut riittävän suuren tuoton tekemälleen sijoitukselle. Sijoittajan tuotto-odotus perustuu sijoituksen riskitasoon. Pääomasijoittaja realisoi tuottonsa pääsääntöisesti 3-5 vuoden sisällä. Tuotto realisoidaan luopumalla omistajuusosuudesta, kun yritys on kehittynyt ennusteiden mukaisesti ja kasvanut kannattavasti. (Holopainen 2018, 227.)

Sijoittajien mielenkiinto herätetään laadukkaalla liiketoimintasuunnitelmalla. Liiketoimintasuunnitelman tulisi kertoa ytimekkäästi ja täsmällisesti tiedot yrityksen markkinatilanteesta, kilpailuedusta, rahan tarpeesta sekä tiimin osaamisesta. (Holopainen 2018, 229.) Aloittavan yrityksen tulisi lähestyä niin sanottuja venture capital -sijoittajia, jotka ovat kiinnostuneita sijoittamaan uuteen liiketoimintaan tai aikaisen kasvuvaiheen yrityksiin (Holopainen 2018, 227).

Pääomasijoituksen etuna on se, että rahoituksesta ei aiheudu yritykselle korkotai muita rahoituskuluja eikä sitä tarvitse lyhentää sijoituksen ajanjaksolla. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen tulo-rahoitus voidaan hyödyntää kokonaisuudessaan yritystoiminnan kehittämiseen. Samalla myös yrityksen omavaraisuusaste paranee. Pääomasijoitukseen ei tarvitse myöskään kiinnittää erillisiä vakuuksia. Tämä

vapauttaa yrityksen käytössä olevat vakuudet käytettäväksi esimerkiksi pankkilainaan. Pääomasijoittaja tuo myös mukanaan laajaa osaamista ja näkemystä yrityksen johtamiseen ja kehittämiseen. (Holopainen 2018, 227-228.)

4.3 Joukkorahoitus

Joukkorahoitus tarkoittaa rahoitusmuotoa, jossa erilaisten internetissä toimivien joukkorahoitusaloitusten avulla kerätään yrityshankkeeseen rahaa suurelta yleisöltä. Joukkorahoitus soveltuu aloittavan yrityksen rahoitusmuodoksi hyvin. Joukkorahoitus sopii varsinkin yrityksille, jotka hallitsevat markkinoinnin ja ovat tietoisia omasta kohderyhmästään. (Holopainen 2018, 230.)

Joukkorahoitukseen voi osallistua joukkorahoitusaloituksilla ja kuka tahansa voi toimia rahoittajana. Rahoituksen kohteen määrittelee yritys ja kohde voi olla esimerkiksi palvelu, tuote tai yritys, jolla on suuri tuottoennuste ja joka herättää rahoittajan mielenkiinnon. (Holopainen 2018, 230.)

Joukkorahoitus voi olla yrityksille osake- tai lainapohjainen sekä vastikepohjainen. Yrityksille suunnattu lahjoitusmuotoinen joukkorahoitus on Suomessa kiellettyä. (Holopainen 2018, 231.) Osakepohjainen joukkorahoitus on oman pääomanehtoista rahoitusta, joka tapahtuu yrityksen osakeannin kautta. Rahoittajista tulee yrityksen pienomistajia ja he ovat täten oikeutettuja yrityksen osinkoihin ja osakkeiden myynnistä saataviin myyntivoittoihin. (Holopainen 2018, 232.)

Lainapohjainen joukkorahoitus tapahtuu siirtokelpoisten joukkovelkakirjalainojen muodossa. Päinvastoin kuin osakepohjainen, lainapohjainen joukkorahoitus on vieraan pääomanehtoista rahoitusta yritykselle. Vieraan pääoman ehtoisuus tarkoittaa sitä, että yritys joutuu maksamaan korkoa rahoituksesta. (Holopainen 2018, 232.)

Vastikepohjaisessa joukkorahoituksessa rahoittaja odottaa sijoituksen vastineeksi tuottoa, jonka tulisi olla suhteessa saman suuruinen, kuin sijoitettu rahasumma. Tyypillisesti sijoitus tapahtuu johonkin tiettyyn projektiin tai yritykseen, jota rahoittaja voi tukea ennakotilaamalla tuotteita. (Holopainen 2018, 231-232.)

Yrityksien joukkorahoitus tapahtuu internetissä toimivien joukkorahoitusaloitusten kautta. Yrityksen tulee täyttää joukkorahoitusaloitusten asettamat kriteerit, jotta se

voi rekisteröityä palveluun ja tulla hyväksytyksi palvelualustalle. Yrityksen tulee luoda oma projektisivu palveluun sekä päättää kampanjan kesto ja minimimitavoite. Kampanjoiden kesto riippuu yrityksen tuotteista sekä tavoitteista ja on tyypillisesti pituudeltaan kahdesta viikosta muutamaaan kuukauteen. Joukkorahoituslupa perii ennen rahoituskierron avaamista yritykseltä hallinto- ja neuvontamaksun. Tämän lisäksi rahoituslupa perii 3-7 % maksun saadusta rahoituksesta, mikäli yrityksen minimimitavoite täyttyy. Maksuun lisätään myös lakisääteinen arvonnäkövero. Jos yrityksen minimimitavoite jää täyttymättä, palautetaan sijoitukset takaisin sijoittajille. (Holopainen 2018, 231.)

Joukkorahoituskampanja on aloittavalle yritykselle varsin työläs prosessi. Joukkorahoituksen onnistumisen keskiössä on oman yrityksen kohderyhmän tunteminen ja kyky markkinoida kampanjaa oikein kyseiselle kohderyhmälle. Yrityksellä tulee olla myös laadukkaasti laadittu liikennesuunnitelma, mikäli se aikoo hakea osakepohjaista joukkorahoitusta. (Holopainen 2018, 231.)

Yritysten joukkorahoitus on säädelty tarkoin laissa. Suomessa joukkorahoitusta säätelevät muun muassa kuluttajansuojalaki, joukkorahoituslaki, osakeyhtiölaki sekä rahoitusmarkkina- ja rahankeräyslaki. Tammikuussa 2018 voimaan tullut MiFID II -direktiivi on vaikuttanut myös joukkorahoitustoimintaan. Direktiivin myötä arvopaperipohjainen joukkorahoitus onnistuu vain, mikäli yrityksellä on sijoituspalvelulain mukainen toimilupa. Arvopaperipohjainen joukkorahoitus edellyttää siis toimilupaa palvelualustan ylläpitäjältä. Joukkorahoituslaissa on säädetty myös erillinen rekisteröitymismenettely. Menettelyn mukaan lainapohjaisia joukkorahoituksia välittävän tahon on rekisteröidyttävä rekisteriin, jota ylläpitää Finanssivalvonta. (Holopainen 2018, 231.)

Kuten jo aiemmin mainittiin, joukkorahoitus tapahtuu internetissä olevien palvelualustojen avulla. Suomessa toimivia joukkorahoituslustoja ovat muun muassa investoora.com, fundu.fi, kansalaisrahoitus.fi ja mesenaatti.me. (Holopainen 2018, 232.)

Investoora on ensimmäinen joukkorahoituspalvelu, joka on saanut Euroopan talousalueen sijoituspalvelutoimiluvan. Investoora on keskittynyt toiminnassaan kas-

vuyrityksiin ja alusta toimii kasvuyrityksille digitaalisena investointipankkina. Investorin joukkorahoituspalveluihin kuuluvat muun muassa velka- ja osakepohjaiset joukkorahoitukset. (Holopainen 2018, 232.)

Fundun palvelualustalla voidaan hakea julkisen rahoittajan tukemiin projekteihin lainoja. Julkinen rahoittaja voi olla esimerkiksi ELY-keskus tai Business Finland. Fundun alustalta pk-yritykset voivat hakea myös muita käyttöpääomalainoja. Lainat ovat tyypillisesti joko kuukausilyhenteisiä lainoja tai kerralla pois maksettavia bullet-lainoja. Yritykset pystyvät myös toteuttamaan alustan kautta sähköisen osakeannin, jonka avulla he voivat vahvistaa omaa pääomaa. (Holopainen 2018, 232.)

Kansalaisrahoitus.fi -palvelun tarkoituksena on yhdistää potentiaaliset sijoittajat ja pääomarahoitusta etsivät yritykset saman palvelun alle. Kansalaisrahoitus -palvelu on Finanssivalvonnan alainen yhtiö. Yhtiö on perustettu vuonna 2012 ja jo tähän päivään mennessä, alustan kautta on järjestetty yli 37 rahoituskierrosta ja sijoitettu lähes 60 miljoonaa euroa. (Holopainen 2018, 233.)

Mesenaatti.me on palvelualusta, jossa yritys voi toteuttaa ennakkomyyntityyppejä, vastikkeellisia joukkorahoituskampanjoita. Rahoittaja saa sijoituksestaan vastikkeeksi esimerkiksi yritykseen tuotteen tai palvelun, joka on suhteessa sijoitettuun rahasummaan. Rahoituskampanjasta saatuja tuottoja käsitellään yrityksen myyntituloina. (Holopainen 2018, 233.)

4.4 Vakuutusyhtiölainat

Vakuutusyhtiöt voivat tarjota yritysasiakkailleen myös erilaisia lainoja. Vakuutusyhtiölainat voivat olla joko pitkäaikaisia takaisinlainauksia tai lyhytaikaisia sijoituslainoja. Molemmissa lainamuodoissa vakuutusyhtiö vaatii turvaavan vakuuden lainalleen. Annettava vakuus on tyypillisesti kiinteistöstä tehtävä kiinnitys tai pankin takaus. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

4.4.1 Takaisinlainaus

Aloittavalla yrityksellä on mahdollisuus hyödyntää TyEL-vakuutusjärjestelmään kuuluvaa takaisinlainausta. Takaisinlainaus perustuu työnantajayrityksen maksamien TyEL-vakuutusmaksujen kerryttämään rahasto-osuuteen. Maksetut TyEL-

vakuutusmaksut muodostavat työnantajayritykselle lainausoikeuden rahastosta. Käytännössä työllistävä yritys voi siis ottaa vakuutusyhtiöltä takaisin lainaa kertyneestä rahasto-osuudesta. Takaisinlainat ovat luonteeltaan joko kertaluonteisia tai jatkuvia. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Takaisinlainauksen saaminen edellyttää vakuutta. Vakuus voi olla esimerkiksi pankin takaus, huoneisto-osake, Finnvera Oyj:n tai Garantia Oy:n myöntämä takaus. Vakuuden muoto vaikuttaa lainasta perittävään korkoon. Lainan korkomuo-
tona on TyEL-viitekorko, jos kyseessä on pankkitakaus, Finnveran tai Garantian myöntämä takaus. Jos lainan vakuutena on taas esimerkiksi huoneisto-osake, TyEL-viitekorkoon lisätään vakuuden mukainen marginaali. TyEL-viitekorot ovat vakuutusosakeyhtiö Garantian laskemia, valtion obligaatioiden tuottotasoon perustuvia markkinakorkoja. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Takaisinlainauksen laina-aika on 1-10 vuotta. Laina-ajan pituus on riippuvainen esimerkiksi lainan vakuudesta. Takaisinlainauksessa jokaisella lainaerällä on oma takaisinmaksuaika ja lainaeria voi olla yksi tai useampi. Lainan kustannus koostuu kahdesti vuodessa maksettavasta lainan lyhennyksestä ja korosta. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

4.4.2 Sijoituslaina

Sijoituslainojen myöntäminen perustuu vakuutusyhtiön sijoitustarpeeseen. Vakuutusyhtiö voi turvata omia varojaan ja aikaansaada lisätuottoa myöntämällä yrityksille lainoja. Toisin kuin takaisinlainaus, sijoituslainat eivät ole sidottuja eläkevakuutusmaksuihin. Sijoituslainojen myöntäminen perustuu vakuutusyhtiön vakuutusasiakassuhteeseen. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

Sijoituslainoissa laina-aika on tyypillisesti 3-10 vuotta ja lainan korko on sovittavissa osapuolten välillä. Lainan koron suuruus määräytyy lainan pituuden ja an-
netun vakuuden perusteella. Pääsääntöisesti sijoituslainojen korkotasoa on takaisinlainauksen korkotasoa korkeampi. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 8.)

4.5 Säätiöiden tarjoama rahoitus

Aloittava yritys voi hyödyntää myös erilaisten säätiöiden tarjoamia rahoituksia. Säätiöiden toiminta on säädelty hyvin tarkasti lainsäädännössä. Säätiöiden toimintaa säätelee säätiölaki sekä säätiön omat säännöt. Säätiön tulee määrittää säännöissään nimenomainen hyödyllinen tarkoitus. Säätiöiden tulee toimia siten, että se tukee ja edistää säännöissä määrätyillä toimintatavoilla tätä nimenomaista tarkoitusta. (Hannula, Kilpinen, Lakari 2015, 71-72.) Säätiö voi tukea määrittämänsä tarkoitusta muun muassa myöntämällä erilaisia apurahoja ja avustuksia (Hannula, Kilpinen, Lakari 2015, 75).

Seuraavissa alaluvuissa käydään läpi erilaisia säätiöitä ja heidän tarjoamiaan rahoitusmahdollisuuksia aloittavalle yritykselle.

4.5.1 Keksintösäätiö

Keksintösäätiö on perustettu vuonna 1971. Keksintösäätiön tehtävänä on ollut sen perustamisesta saakka suomalaisten keksijöiden arvostuksen ja toiminnan edistäminen. Säätiön toiminnan keskiössä on keksintöjen merkityksen korostaminen innovaatioiden ytimenä. Säätiö tukee rahoituksellaan niin henkilökeksijöitä kuin korkeakoulu- ja työsuhdekeksijöitä. Säätiön tulevaisuuden tavoitteena on toimia kansallisen keksintö- ja innovaatioinfrastruktuurin kehittäjänä ja keksijöiden edunvalvojana. (Keksintösäätiö www-sivut 2018.)

Keksintösäätiö avustaa aloittavia yrityksiä muun muassa katalyyttirahoitus -instrumentin avulla. Katalyyttirahoituksen tarkoituksena on myöntää kertaluontoisia käynnistysavustuksia keksintötoimintaa edistävälle yrityshankkeille. Tuettavilla hankkeilla tulee olla myös valmiina merkityksellinen tavoite, toteuttava tiimi sekä oma rahallinen panostus. Säätiö on myöntänyt katalyyttirahoitusta muun muassa protopajojen perustamiseen ja immateriaalioikeuksien verkko-opiskelualustan kehittämiseen. Vuonna 2018 keksintösäätiöltä oli haettavissa katalyyttirahoitusta yhteensä 100 000 euroa. Aloittava yritys voi hakea keksintösäätiöltä esimerkiksi 5000-20 000 euron avustusta omalle yrityshankkeelleen. (Keksintösäätiö www-sivut 2018.)

4.5.2 Runar Bäckströmin säätiö

Runar Bäckströmin säätiön toiminnan tarkoituksena on vahvistaa suomalaisten yritysten kansainvälistä kilpailukykyä rohkaisemalla ja edistämällä keksintötoimintaa. Säätiö myöntää yrityksille, yksityisille ihmisille, työryhmille ja yhteisöille apurahaa kerran vuodessa. Avustuksen saajalla ei ole asetettu erillistä koulutusvaatimusta. Säätiölle tulevat apurahahakemukset arvioidaan tiettyjen, ennalta määriteltujen kriteerien perusteella. Säätiö myöntää pääsääntöisesti 5000-15 000 euron suuruisia avustuksia keksinnöille, jotka täyttävät määritetyt kriteerit. (Runar Bäckströmin säätiö www-sivut 2019.)

Ensimmäinen kriteeri on se, että tuettavan keksinnön tulee tukea Suomen teollisuutta. Apurahan tarkoituksena on avustaa keksinnön kehittäjää idean kaupallistamisessa sekä palkkakuluissa. Toisena kriteerinä on, että idean tulee toimia käytännössä. Käytännössä rahoituksen hakijan tulee todistaa, että uusi keksintö toimii myös käytännön tasolla. Rahoituksen hakijan tulee esittää hakemuksessa ideansa selkeästi ja ymmärrettävästi. Säätiön kolmantena kriteerinä on, että keksinnöllä tulee olla kaupallinen potentiaali. Uuden keksinnön tulisi olla käytännössä kaupallistettavissa muutaman vuoden sisällä ja säätiö on myös valmis tukemaan kaupallistamista useamman vuoden ajan. (Runar Bäckströmin säätiö www-sivut 2019.)

4.5.3 William ja Ester Otsakorven säätiö

William ja Ester Otsakorven säätiö on perustettu vuonna 1928. Säätiö toimii vahvasti Etelä- ja Pohjois-Karjalan sekä Kymenlaakson toiminta-alueella. Säätiön tavoitteena on edistää ja tukea monipuolisesti toiminta-alueen maakunta-alueiden koulusta ja yritystoimintaa. Säätiö tukee pienikorkoisilla yrityslainoilla eri toimialojen yrittäjiä. Yrityslainojen tarkoituksena on yritysten toimintaedellytyksien ja kilpailukyvyn parantaminen. (Otsakorpi www-sivut 2019. William ja Ester Otsakorven säätiö.)

Toiminta-alueen aloittaville yrityksille säätiö myöntää muun muassa yritys- ja pääomalainoja sekä investointitukea. Säätiön myöntämien yrityslainojen korko on yhden prosentin suuruinen ja laina-aika tyypillisesti 5 vuotta. Yrityslainoja myön-

netään koneiden ja laitteiden sekä liitännäiselinkeinojen hankintoihin. Säätiö vaatii yrityslainalle vakuuden. Vakuus voi olla esimerkiksi pankin tai vakuutusyhtiön takaus. Säätiöltä haetaan yrityslainaa erillisellä lainahakemuksella. Hakemuksen tulee sisältää muun muassa selostuksen nykytilasta, hankesuunnitelman ja kustannukset sekä liitteet viimeisen tilikauden tuloslaskelmasta ja taseesta. Maatalousyrittäjien on lisättävä hakemukseen myös jäljennös vahvistetusta veropäätöksestä. (Otsakorpi www-sivut 2019. Lainat ja tuki yrittäjälle.)

Säätiö myöntää myös toiminta-alueella yritystoimintaa aloittaville yrityksille oman pääomanehtoisia pääomalainoja. Pääomalainat ovat vakuudettomia ja lainaa voi hakea maksimissaan 25 000 euroa. Pääomalainalle asetetaan kiinteä korko ja laina maksetaan takaisin kokonaisuudessaan kerralla laina-ajan lopussa, ellei yrittäjä itse irtisano lainaa osittain tai kokonaisuudessaan tätä aiemmin. Lainan vuosikorko on 1 %. Pääomalainaa myönnetään maaseutuyrittäjälle, mikäli hakijan luottotiedot ovat kunnossa ja lainahakemuksen liitteeksi on liitetty ProAgrian asiantuntijan lausunto yrityksen nykytilanteesta. (Otsakorpi www-sivut 2019. Lainat ja tuki yrittäjälle.)

Näiden lisäksi säätiö voi myöntää myös toiminta-alueen maatilayrittäjille ja pääomalainaa hakevalle yrittäjälle mahdollista investointiavustusta. Investointiavustuksen suuruus on enintään 5000 euroa ja avustusta voidaan myöntää vain kerran samaa yritystä kohden. (Otsakorpi www-sivut 2019. Lainat ja tuki yrittäjälle.)

5 Julkiset rahoituslähteet

Aloittava yritys voi hyödyntää rahoituksessaan myös julkisyhteisöjen tarjoamia rahoitusvaihtoehtoja. Julkisyhteisöt tarjoavat yrityksille erilaisia rahoitusmuotoja, jotka vaikuttavat välittömästi yrityksen rahoitusratkaisuihin. Julkisyhteisöjen tarjoamat rahoitusmuodot ovat muun muassa lainat, avustukset, takaukset, takuut ja osakesijoitukset. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 16.)

Julkisyhteisöt vaikuttavat myös välillisesti koko rahoitusjärjestelmään ja yrityksen rahoitussuunnitteluun. Julkisyhteisöt vaikuttavat esimerkiksi verolainsäädännön

kautta rahoitusmuotojen kannattavuuteen ja sitä kautta yrityksen rahoitussuunnitteluun. Tällöin puhutaan välillisistä vaikutuksista. (Leppiniemi & Lounasmeri 2019, luku 16.)

Tässä luvussa käydään läpi Suomen suurimpien julkisten rahoittajien eli ELY-keskuksen, Finnveran, Business Finlandin sekä Työ- ja elinkeinoministeriön tarjoamia rahoitus- ja avustusmuotoja. Luvussa selvitetään rahoitusmuotojen myöntämisen ehtoja, ominaisuuksia ja mahdollisia kustannuksia.

5.1 De minimis -tuki

Julkisten tahojen rahoitus- ja tukimuotoja käsiteltäessä on tärkeää tiedostaa ja ymmärtää de minimis -tuen käsite. De minimis -tuki on niin sanottu vähämerkityksellinen julkinen tuki, jota Suomessa myöntävät muun muassa ELY-keskukset, Finnvera, ministeriöt, Business Finland ja kunnat. Tukea myönnetään yrityksille ja sitä säätelee Euroopan komission asetus (EU) 1407/2013. (Business Finland 2019a. Tietoa de minimis -tuesta.)

Kaikki julkinen tuki, mitä yrityksille myönnetään, ei ole välttämättä de minimis -tukea. De minimis -tukea myöntävän tahon on rahoituspäätöksessään ilmoitettava erikseen, mikäli kyseinen tuki on de minimis -tukea. Rahoituspäätöksessä on myös todettava tuen osuus ja määrä. (Holopainen 2018, 200-201) Tukea kutsutaan vähämerkitykselliseksi tueksi, koska se on määrältään pienimuotoista ja Euroopan Unioni on katsonut, ettei se vääristä kilpailua Euroopan Union jäsenvaltioiden välisessä kaupankäynnissä. (Business Finland 2019a. Tietoa de minimis -tuesta.)

Hakijayritykselle voidaan myöntää de minimis -tukea Euroopan Unionin asetuksen mukaan enintään 200 000 euroa kuluvan verovuoden ja kahden edellisen verovuoden aikana. Poikkeuksena ovat maantiekuljetusalan yritykset, joille tukea voidaan myöntää 100 000 euroa saman ajanjakson aikana. Maatalouden alkutuotantoon, kalastukseen ja vesiviljelyyn ei voida myöntää de minimis -tukea. Tärkeää on myös huomioida, että samassa jäsenvaltiossa toimivat emo- ja tytäryhtiöt lasketaan yhdeksi yritykseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että tuet lasketaan yhteen konsernitasolla. (Business Finland 2019a. Tietoa de minimis -tuesta.)

Julkista tukea hakevalla yrityksellä on ilmoitusvelvollisuus de minimis -tuen määrästä (Business Finland 2019a. Tietoa de minimis -tuesta). Tuen hakija on vastuussa siitä, ettei julkisen tahon myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ylitä yllä mainittua 200 000 euron yhteismäärää (Holopainen 2018, 200).

5.2 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 on maaseutuohjelma, jolla pyritään kehittämään maaseudun elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä sekä maatalouden uudistumista. Kehittämisohjelma sisältää kolme merkittävää tavoitetta ja painopistettä. Ensimmäinen tavoite on, että maatalouden biotaloutta tulee edistää taloudellisesti ja ekologisesti. Toinen tavoite on, että maaseudun kilpailukykyä parannetaan uusilla yrityksillä ja verkostoitumisella. Samalla pyritään parantamaan alueiden työllisyyttä ja monipuolistamaan elinkeinoja. Kolmantena tavoitteena on maaseudun elinvoiman ja elämänlaadun parantaminen ja kehittäminen. (Maa- ja metsätalousministeriö [www-sivut](#).)

Maaseudun kehittämisohjelman rahoituksella rahoitetaan maaseudulla sijaitsevia pk-yrityksiä ja tällä tavoin pyritään lisäämään maaseudun yritystoimintaa ja työpaikkoja. Yritystukia voivat hakea maaseudulla sijaitsevat, aloittavat ja laajentavat yritykset. Tukea myönnetään muun muassa investointeihin, tuotekehitykseen, kansainvälistymiseen ja markkinoinnin kehittämiseen. (Maa- ja metsätalousministeriö [www-sivut](#).)

5.3 Maaseudun yritystuet

Suomen Ympäristökeskuksen määrittämän kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan Suomen pinta-alasta on 95 prosenttia maaseutua. Saman luokituksen perusteella voidaan todeta, että noin 30 prosenttia Suomen kaikista yrityksistä sijaitsee maaseudulla. Maaseudun yritystukia voivat hyödyntää Suomen Ympäristökeskuksen luokittelun mukaisella maaseudulla sijaitsevat, liiketoimintaansa aloittavat tai laajentavat yritykset. Tukia voidaan hyödyntää yrityksen perustamisiin tai investointeihin. Maaseudun yritystukien tarkoituksena on toteuttaa osaltaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteita. Yritystukien avulla edistetään maaseudun yritystoimintaa ja lisätään työpaikkoja, jotta maaseudun elinvoimaisuus kasvaisi. Maaseudun yritystukia myönnetään ja

rahoitetaan Euroopan Unionin maaseuturahastosta ja toteuttaminen tapahtuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman avulla. (ELY-keskus [www-sivut](http://www.sivut) 2019. Maaseudun yritysrahoitus.)

Maaseudun yritystukien myöntämistä säätelevät muun muassa Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015 sekä Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014. Maaseudun yritystuet ovat harkinnanvaraisia tukia ja niiden tavoitteena on edistää Manner-Suomen kehittämisohjelman tavoitteita, eli maaseudun kehittymistä, kilpailukyvyn parantamista ja työllisyyttä. (ELY-keskus 2017. Esite.)

Maaseudun yritystukia voidaan myöntää maaseutualueella sijaitseville mikro- ja pk-yrityksille. Yritystukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, avoimelle- ja kommandiittiyhtiölle sekä osakeyhtiölle ja osuuskunnalle. (Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014, 3 luku 17 §.)

Maaseudun yritystuen myöntämiselle on asetettu tiettyjä yleisiä edellytyksiä. Tukea voidaan myöntää yrityksen sellaisiin toimenpiteisiin, joissa toimenpide voidaan toteuttaa tuen avulla nopeammin, korkeatasoisempaan ja laajempaan. Maaseudun yritystukia myöntäessä arvioidaan myös yrityksen taloudellista asemaa ja kannattavuutta. Yrityksen taloudellinen asema arvioidaan kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden sekä tuettavan toiminnan markkinoiden perusteella. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuista 80/2015, 2 luku 3 ja 6 §.) Yritystuella tuettavan toiminnan tulee olla myös sellaista, että se antaa vähintään yrittäjälle tai yhdelle yrityksen työntekijöistä pääasiallisen toimeentulon (Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014, 3 luku 18 §).

Valtioneuvoston asetuksen mukaan yritystukea ei saa myöntää myöskään vaikeuksissa olevalle yritykselle. Vaikeuksissa oleva yritys määritellään Euroopan komission 2014/C 249/01 asetuksen mukaisesti. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 2 luku 4 §.) Asetuksen mukaan yritys on vaikeuksissa oleva yritys, mikäli vähintään yksi seuraavista kriteereistä täyttyy.

- Osakeyhtiö on menettänyt yli 50 prosenttia yrityksen osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi.

- Avoin- tai kommandiittiyhtiö on menettänyt kertyneiden tappioiden vuoksi yli 50 prosenttia omista tilinpäätöksen mukaisista varoistaan.
- Yhtiö on asetettu maksukyvyttömyyden vuoksi yleistäytäntöönpanomenetelyyn tai se täyttää kansallisen lainsäädännön edellytykset sen asettamiselle.
- Kyseessä on joku muu yritys kuin pk-yritys, ja yrityksen velkaantumisaste on ollut enemmän kuin 7,5 ja käyttökäteen suhde nettorahoituskuluihin vähemmän kuin 1,0 kahden viime vuoden aikana. (Euroopan komissio 2014/C 249/01, kohta 20.)

Valtion myöntämä yritystuki ei saa myöskään vääristää merkittävästi kilpailua. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että sillä ei saa olla muuta kuin vähäistä kilpailua ja markkinoita vääristävää vaikutusta Euroopan talousalueella tai paikallisesti toimivan yrityksen toiminta-alueella. (Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014, 3 luku 20 §.) Maaseudun yritystukea voidaan myöntää myös vain yritykselle, jolla katsotaan olevan riittävä ammattitaito ja osaaminen rahoitettavaan toimenpiteeseen. Arviointi tehdään yrittäjän tai yrityksen ja toimenpiteen avainhenkilöiden koulutuksen, työkokemuksen tai muun vastaavan osaamisen perusteella. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 2 luku 5 §.)

5.4 ELY-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY-keskus koostuu 15 eri alueellisesta organisaatiosta. ELY-keskuksia hallinnoi työ- ja elinkeinoministeriö ja eri keskuksien toimintaa ohjaavat myös erilaiset ministeriöt, kuten esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö. (ELY-keskus www-sivut 2016. Organisaatio.)

Aloittava yritys voi hakea maaseudun yritystukia paikalliselta Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta tai paikalliselta Leader-toimintaryhmältä (Ruokavirasto 2017). Aloittavan maaseutuyrityksen tukivaihtoehtoja ovat perustamistuki, investointituki ja investoinnin toteutettavuustutkimukseen tarkoitettu tuki. Tukea voidaan myöntää maaseutualueen pk-yrityksille ja niille maataloilille, jotka alkavat harjoittaa maatalouden lisäksi myös muuta liiketoimintaa. (Holopainen 2018, 210.)

5.4.1 Perustamistuki

Aloittava yritys tarvitsee usein toiminnan aloitus- ja kehitysvaiheessa asiantuntija- ja neuvontapalveluita. Maaseutuyrityksille tarkoitettu perustamistuki on tukimuoto, jota aloittava yritys voi hyödyntää erilaisiin asiantuntija- ja neuvontapalveluiden kustannuksiin. Tukea myönnetään ensisijaisesti aloittaville yrittäjille, jotka aloittavat harjoittamaan muuta liiketoimintaa kuin maa- tai metsätaloutta. (ELY-keskus 2017. Esite.) Perustamistukea voidaan myöntää sellaisille aloittaville maaseutuyrityksille, jotka eivät ole saaneet työ- ja elinkeinotoimiston myöntämää starttirahaa tai maatalouden rakennetukilain (1476/2007, 6 §) mukaista nuoren viljelijän aloitustukea (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 3 luku 9 §).

Perustamistuen tukipäätös perustuu hakijayrityksen liiketoiminta- ja toimenpidesuunnitelmaan. Liiketoimintasuunnitelman tulee sisältää yrityksen perustiedot, sekä tiedot taloudellisesta tilanteesta, varallisuudesta, toiminta-ajatuksesta, liikeideasta ja kilpailijatilanteesta. Toimenpidesuunnitelman voi liittää osaksi liiketoimintasuunnitelmaa ja sen tulee sisältää tiedot tuella toteutettavista toimenpiteistä ja tavoitteista sekä tuettavien toimenpiteiden toteutumisaikataulusta. Tämän lisäksi suunnitelmaan on liitettävä tuettavien toimenpiteiden kustannusarvio sekä rahoitussuunnitelma siitä, miten toimenpiteet kokonaisuudessaan rahoitetaan. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 3 luku 11 §.)

Perustamistuki on tarkoitettu ensisijaisesti asiantuntija- ja konsulttipalveluiden käyttöön, mutta myös muun muassa seuraavat toimenpiteet voivat olla tukikelpoisia:

- koneiden ja laitteiden vuokraaminen
- tuotantotilan vuokraaminen
- liiketoiminta-alaan liittyviin näyttelyihin tai messuille osallistuminen. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 3 luku 12 §.)

Aloittava yritys voi tuen avulla hyödyntää asiantuntijapalveluita muun muassa markkinointisuunnitelman luomiseen, vienti- ja kansainvälistymisselvitykseen,

markkinoinnin kokeiluun tai tuotepilotointiin. Yritys voi ostaa tuen avulla myös valmentavaa neuvontaa oman liiketoimintaosaamisen kehittämiseksi. (Holopainen 2018, 210.)

Aloittavalla yrityksellä on kolme vuotta aikaa toteuttaa perustamistuella tuetut toimenpiteet. Perustamistuen määrä riippuu hyväksytyistä toimenpiteistä ja niiden laajuudesta. Tukea voi myöntää enintään 35 000 euroa ja vähintään 5000 euroa. Tuki maksetaan yritykselle kahdessa tai kolmessa erässä ja maksatus perustuu toteuttamissuunnitelman edistymiseen. (Ruokavirasto 2017.)

5.4.2 Investointituki

Aloittava maaseutuyritys voi hakea investointitukea yritykselle merkittävään ja tarpeelliseen investointiin. Tuettavalla investoinnilla tulee olla selkeä merkitys yrityksen toiminnan aloittamiseen, kasvuun tai kehittämiseen. Investointitukea voivat hakea maaseudulla sijaitsevat pk-yritykset sekä maatilat, jotka aloittavat harjoittamaan maatalouden lisäksi muuta liiketoimintaa kuin maataloutta. (Ruokavirasto 2017.)

Investointituen tukikelpoisia kustannuksia ovat esimerkiksi kustannukset, jotka aiheutuvat rakennuksen hankkimisesta tai korjaamisesta, koneiden ja laitteiden hankkimisesta tai investoinnin suunnittelusta. Investoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvät lupa- ja rekisteröintimaksut voivat olla myös tukikelpoisia kustannuksia. Tietyt aineettomat investoinnit ovat myös tukikelpoisia. Tuettavia aineettomia kustannuksia ovat muun muassa tietokoneohjelmistot, patentit, tavaramerkit ja käyttöluvat. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 4 luku 20-21 §.)

Investointitukea hakevan yrityksen on arvioitava hankintakustannusten kohtuullisuus niin tarkasti, kuin se on mahdollista. Yritys voi käyttää arvioinnissa hankintojen vallitsevia viitekustannuksia tai tavanomaista hintatasoa. Yrityksen kaikki investoinnit eivät ole tukikelpoisia. Tukikelvottomia investointeja ovat muun muassa seuraavat investoinnit:

- traktorit
- liikennealaa liittyvät investoinnit

- puunkorjuun monitoimikone
- investoinnit, jotka liittyvät energiaturpeen tuotantoon
- liiketoiminnan hankinta tai omistajanvaihdoksen rahoittaminen. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 4 luku 24-25 §.)

Tukikelvottomia kustannuksia ovat myös arvonlisävero, erilaiset rahoituskustannukset kuten korot ja provisiot sekä osamaksusopimuksen hallintoon, vakuutuksiin, korjaukseen ja huoltoon liittyvät kustannukset. Myös perheenjäseneltä, lähipiiriltä tai hakijalta ostettujen hankintojen kustannukset ovat tukikelvottomia. (Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015, 4 luku 26 §.)

Investointituen määrä riippuu hakijayrityksen koosta, tukivähykkeestä ja tuettavasta toiminnasta. Investointituen määrä voi olla 20-35 % hyväksytyistä kustannuksista. Tuen vähimmäismäärä on 2000 euroa. Kaakkois-Suomen tukialueella tukitaso määräytyy erikokoisten yritysten kohdalla esimerkiksi kuvan 7 mukaisesti. (ELY-keskus 2017. Esite.)

Lopputuote Yrityskoko	Maataloustuote	Elintarvike	Muu tuote
Mikroyritys	35 %	20 %	20 %
Pieni yritys	30 %	20 %	20 %
Keskisuuri yritys	20 %	-	-

Kuva 7. Tuen määrä yrityksen koon ja tuettavan toiminnan perusteella. (ELY-keskus 2017. Maaseudun yritysrahoituksen suuntaaminen Kaakkois-Suomessa -esite.)

5.4.3 Investoinnin toteutettavuustutkimus

Aloittava maaseutuyritys voi hyödyntää myös investoinnin toteutettavuuden tutkimiseen tarkoitettua tukea, mikäli se haluaa suunnitella investoinnin toteuttamisedellytyksiä ja kannattavuutta. Tuen avulla yritys voi hankkia asiantuntijalta analyysin investoinnin toteuttamisen edellytyksistä ja mahdollisista vaihtoehdoista. Tuen saamisen edellytyksenä ei ole investoinnin toteuttaminen. Tuen avulla voidaan selvittää, onko investoinnin toteuttaminen järkevää vai ei. (Ruokavirasto 2017.)

Toteutettavuustutkimuksen tuen määrä voi olla 40-50 %. Mikäli kyseessä on ensiasteen jalostusyritys, on tukitaso 40 prosenttia. Muut yritykset voivat saada tukea de minimis -tukena 50 prosenttia. Tuen vähimmäismäärä on kuitenkin 1500 euroa. Tuettava toteutettavuustutkimus toteutettava kahden vuoden sisällä tukipäätöksestä. (Ruokavirasto 2017.)

5.5 Finnvera

Finnvera on valtio-omisteinen erityisrahoittaja, joka tarjoaa yritysrahoitusta yritystoiminnan eri vaiheisiin. Finnveran rahoitusta voi hyödyntää yrityksen perustamistoimissa, kasvu- ja kansainvälistymistarpeissa sekä vientiin liittyvien riskien suojaautumisessa. Finnvera tarjoaa suomalaisille yrityksille lainoja, takauksia ja vientitakuuta, joilla se pyrkii vahvistamaan yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Vieraan pääomanehtoiseen rahoitukseen liittyy aina riski ja Finnvera jakaa tätä riskiä yhdessä muiden ulkopuolisten rahoittajien kanssa. Finnveran tavoitteena on lisätä yrittäjyyttä Suomessa sekä edistää yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja vientiä. (Finnvera 2018a. Esittely.)

5.5.1 Finnvera-laina

Finnvera-laina on aloittaville ja toimiville pk-yrityksille tarkoitettu lainamuoto. Aloittava yritys voi hyödyntää Finnvera-lainaa muun muassa erilaisiin perustamis- ja kehittämiskustannuksiin sekä investointeihin. Rahoitettavia investointeja ovat muun muassa kone- ja laitehankinnat sekä erilaiset rakennushankkeet. Finnvera-lainaa voi hyödyntää myös käyttöpääoman tarpeissa sekä erilaisissa omistujärjestelyissä. Finnvera rahoittaa lainalla kaikkia toimialoja, paitsi maatala-

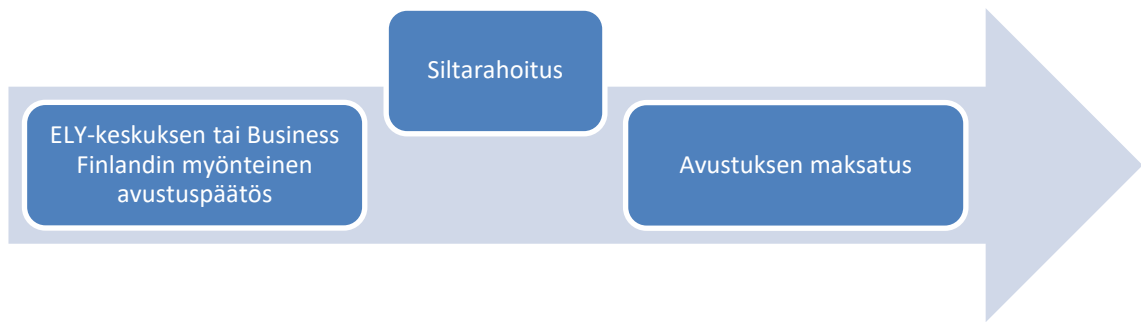
ja metsätaloutta sekä rakennusliiketoiminnan perustajaurakointia. (Finnvera 2018b. Finnvera-laina.)

Finnvera-lainan rahoituspäätökseen vaikuttaa hakijayrityksen edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Finnvera tekee hakijayrityksestä niin sanotun yritystutkimuksen, jossa arvioidaan yrityksen strategiaa, tavoitetta, kehityspotentiaalia ja markkinoiden tilannetta. Yritystutkimus tehdään hakijayrityksen liiketoimintasuunnitelman pohjalta ja laadukkaasti toteutettu suunnitelmaa vauhdittaa rahoituspäätöksen käsittelyä. (Finnvera 2018b. Finnvera-laina.)

Finnvera-laina on tyypillisesti osa yrityksen tai hankkeen kokonaisrahoitusta, mutta lainamäärän tulee olla vähintään 30 000 euroa. Lainan kustannuksena on joko kiinteä tai viitekorkoon sidottu korko sekä lainasta perittävä toimitusmaksu. Lainan koron suuruuteen vaikuttavat hakijayrityksen taloudellinen asema ja yrityksen edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Finnvera-lainan laina-aika riippuu yrityksen investoinnin ja pääoman tarpeen koosta ja luonteesta. Tyypillisesti lainan laina-aika on 3-15 vuotta. (Finnvera 2018b. Finnvera-laina.)

5.5.2 Siltarahoitus

ELY-keskuksen tai Business Finlandin myönteisen avustuspäätöksen ja itse maksatuksen välillä voi kulua aikaa useita kuukausia. Aloittavan yrityksen toiminnasta muodostuu kuitenkin jo juoksevia kuluja, joita sen pitäisi pystyä maksamaan. Siltarahoitus on Finnveran käyttöpääomalainaa, jolla yritys voi paikata kyseistä käyttöpääoman tarvetta. Rahoitusinstrumentti toimii siis nimensä mukaisesti siltana ELY-keskuksen tai Business Finlandin myönteisen avustuspäätöksen ja itse maksatuksen välillä (Kuva 8). Siltarahoitusta voivat hyödyntää ELY-keskuksen avustushakijoista vain yritykset, jotka ovat hakeneet ELY-keskuksen kehittämisavustusta. (Finnvera 2018c. Siltarahoitus.)

Kuva 8. Siltarahoitus.

Aloittava yritys voi hakea siltarahoitusta Finnveran asiointipalvelusta. Rahoituksen saamisen ehtona on myönteinen avustuspäätös ELY-keskukselta tai Business Finlandilta. Siltarahoituksen lopullinen rahoituspäätös tehdään aina vastan jälkeen, kun hakijayritys on esittänyt myönteisen avustuspäätöksen. Lainan enimmäismäärä voi olla 70 prosenttia maksamattoman avustuksen määrästä. Business Finlandin myöntämien avustuksien kohdalla lainan määrä voi olla enintään 500 000 euroa. (Finnvera 2018c. Siltarahoitus.)

Siltarahoituksen kustannukset muodostuvat lainan lyhennyksestä ja korosta. Siltarahoituksen saanut yritys lyhentää lainaa takaisin sitä mukaa, kun avustuksia maksetaan yritykselle. Siltarahoituksen saaminen edellyttää myös vakuutta. (Finnvera 2018c. Siltarahoitus.)

5.5.3 Yrittäjälaina

Finnveran yrittäjälaina on yrityksen perustajan, toiminnan jatkajan tai yrityksen osakkaan henkilökohtainen laina. Yrittäjälainan avulla aloittava yrittäjä voi rahoittaa muun muassa osakepääoma sijoituksia tai sijoituksia sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Yrittäjälainaa hakevan yrittäjän tulee työskennellä sellaisessa yrityksessä, joka täyttää Euroopan Unionin määrittelemät pk-yrityksen kriteerit ja jonka toimialana on joku muu kuin maatilatalous, metsätalous ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakointi. Lainaa voidaan myöntää jokaiselle yrityksen osakkaalle ja perustajalle, joka täyttää lainan saajan edellytykset. (Finnvera 2018d. Yrittäjälaina.)

Yrittäjälainan saajan tulee työskennellä kohdeyrityksessä tai sellaisessa yhtiössä, joka luetaan osakeyhtiölain mukaan samaan konserniin kuuluvaksi yhtiöksi. Lainan saajan tulee myös omistaa yrittäjälainan rahoituksen saatuaan kohdeyrityksen osakepääomasta ja äänivallasta vähintään 20 prosenttia. Koska kyseessä on yrittäjän henkilökohtainen laina, myös yrittäjän oma henkilökohtainen talous tulee olla kunnossa. Lopullinen rahoituspäätös tehdään Finnveran yritystutkimuksen avulla. Yritystutkimuksessa selvitetään ja arvioidaan yrityksen taloudellinen tilanne, tavoitteet, strategia, kehitys ja markkinatilanne. (Finnvera 2018d. Yrittäjälaina.)

Yrittäjälainan lainamäärä on 10 000-100 000 euroa yhtä lainansaajaa kohden ja lainan saaminen edellyttää vähintään 20 prosenttia yrittäjän omaa rahoitusta. Lainan kustannukset muodostuvat kuuden kuukauden euriborkorosta, 3,25 prosentin marginaalista sekä lainan alussa perittävästä toimitusmaksusta. Yrittäjälainan takaisinmaksuaika on maksimissaan 10 vuotta. Yrittäjän taloudellisesta tilanteesta riippuen, lainalle voidaan myöntää 1-2 vuotta lyhennysvapaata laina-ajan alussa. Yrittäjälainan saaja on henkilökohtaisesti vastuussa lainasta. (Finnvera 2018d. Yrittäjälaina.)

5.5.4 Alkutaus

Aloittavalla yrityksellä on usein hyvin rajallisesti annettavia vakuuksia pankkilainan saamista varten. Finnveran alkutaus on rahoitustuote, jolla pienennetään pankin luottoriskiä ja helpotetaan yrityksen pankkilainan saamista. Käytännössä alkutaus toimii siten, että pankki pienentää omaa luottoriskiään hakemalla Finnveralta alkutausta, joka osittain muodostaa luoton vakuuden. Pankki ja Finnvera sopivat keskenään erillisen sopimuksen luoton takauksen järjestelyistä. Alkutausta voi saada sellaiset aloittavat yritykset, jotka ovat henkilöomisteisia ja jotka täyttävät Euroopan Unionin pk-määritelmän kriteerit. Aloittava yritys on määriteltävä yritykseksi, jonka kaupparekisteriin merkitsemisestä on kulunut aikaa vähemmän kuin kolme vuotta. Alkutausta ei voida myöntää myöskään yritykselle, jonka toimialana on maatilatalous, metsätalous ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakointi. (Finnvera 2018e. Alkutaus.)

Alkutakaus sisältää myös niin sanottua de minimis -tukea ja näin ollen tuen myöntämiseen vaikuttavat Euroopan Unionin valtiotukisäännökset. Euroopan Unionin valtiotukisäännökset vaikuttavat siten, että kuljetusvälineiden- ja laitteiden hankinnan rahoittamista on rajoitettu silloin, kun rahdinkuljetus tapahtuu toisen lukuun. Alkutakausta ei voida myöskään myöntää osuuskunnalle. (Finnvera 2018e. Alkutakaus.)

Alkutakaus on osa luoton kokonaisvakuutta. Finnveran alkutakauksen osuus kokonaistakauksesta voi olla maksimissaan 80 prosenttia. Yhdelle yksittäiselle yritykselle voidaan myöntää alkutakausta maksimissaan 80 000 euroon asti. Vähimmäismäärä alkutakaukselle on 10 000 euroa. Takauksen vakuutena toimivat pääosakkaiden omavelkaiset takaukset, jotka kattavat vähintään 25 prosenttia Finnveran takauksen kokonaismäärästä. Vähimmäissumma omavelkaisessa takauksessa on 3000 euroa. Alkutakauksen kustannus yritykselle on takausprovisio ja toimitusmaksu. Takausprovisio vuosikorko on 3 % ja se lasketaan takauksen määrästä. Toimitusmaksu on suuruudeltaan yhden prosentin verran takauksen määrästä. Alkutakauksen ehtona on myös se, että niin yrityksen kuin vastuuhenkilöidenkin taloudellinen tilanne ja luottotiedot tulee olla kunnossa. (Finnvera 2018e. Alkutakaus.)

5.5.5 Finnvera-takaus

Finnvera-takaus on pk-yrityksille tarkoitettu vakuus yrityksen erilaisiin rahoitustarpeisiin. Samalla tavalla kuin alkutakaus, Finnvera-takaus jakaa ulkopuoliseen rahoitukseen liittyvää luottoriskiä yhdessä toisen rahoittajan kanssa. Takauksen avulla aloittavan yrityksen ulkopuolisen rahoituksen saatavuus paranee huomattavasti. Finnvera-takaus tuo myös joustavuutta aloittavan yrityksen pitkäaikaiseen investointi- ja vakuussuunnitteluun. Finnvera-takaus soveltuu muun muassa seuraavien rahoitustarpeiden rahoituksen vakuudeksi:

- tuotteen tai palvelun kehittäminen
- markkinointi
- kone- ja kalustoinvestoinnit
- tuotanto- ja toimitilainvestoinnit
- käyttöpääomatarve ja kausirahoitus

- yrityskaupat tai liiketoiminnan ostaminen
- kotimaiset toimitussopimukset. (Finnvera 2018f. Finnvera-takaus.)

Aloittava yritys voi hyödyntää Finnvera-takausta vakuutena myös pankin, rahoitus- tai vakuutusyhtiön erilaisissa rahoitusmuodoissa. Takaus soveltuu vakuudeksi muun muassa luotolliseen yritystiiliin, luottolimiittiin, factoringrahoitukseen sekä pankkitakaukseen. (Finnvera 2018f. Finnvera-takaus.)

Finnvera-takauksen osuus koko luoton määrästä on 50 prosenttia. Takauksen kustannuksena ovat vuosittain perittävä takausprovisio ja toimitusmaksu. Takausprovisio suuruus riippuu yrityksen kannattavuudesta, liiketoiminnan toiminnallisesta riskistä sekä tapauskohtaisesti sovittavasta vastavakuudesta ja takausajasta. Kuten edeltäneissäkin Finnveran rahoitustuotteissa, takauksen lopullinen päätös tehdään Finnveran yritystutkimuksen perusteella. (Finnvera 2018f. Finnvera-takaus.)

5.6 Työ- ja elinkeinopalvelut

Aloittava yritys voi hyödyntää Työ- ja elinkeinoministeriön erilaisia yritystukia esimerkiksi yritystoiminnan aloittamistarpeisiin ja henkilökunnan palkkaamiseen. Yritys voi hakea tukia lähimmästä työ- ja elinkeinotoimistosta. (Työ- ja elinkeinoministeriö [www-sivut](#).)

5.6.1 Starttiraha

Starttiraha on työ- ja elinkeinotoimiston myöntämä tuki aloittavalle yrittäjälle. Tuen tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentulo uuden yrityksen aloittamis- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Starttirahaa voidaan myöntää työttömälle työnhakijalle, kokoaikaiseksi yrittäjäksi siirtyvälle sekä yrittäjälle, joka on aiemmin harjoittanut yritystoimintaa sivutoimisesti, ja laajentaa nyt yritystoiminnan päätoimiseksi. Starttirahaa voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajan ja se on suuruudeltaan peruspäivärahan suuruinen, eli 32,40 euroa päivältä. Tukea maksetaan yrittäjälle enintään viitenä päivänä kalenteriviikossa. (TE-palvelut 2019a. Starttiraha.)

Työ- ja elinkeinotoimiston tukipäätös perustuu selvitykseen tuenhakijan kyvykyydestä toimia yrittäjänä. Tuensaajan ja suunnitellun yritystoiminnan tulee täyttää muun muassa seuraavat tuen saamisen edellytykset:

- yritystoiminta on päätoimista
- hakijalla on riittävä valmius ja osaaminen toimia suunnitellussa yritystoiminnassa
- yrittäjän suunnitellulla yritystoiminnalla on jatkuvat kannattavan yritystoiminnan edellytykset
- tuki on tarpeellinen hakijan toimentulon kannalta
- yritys ei ole aloittanut toimintaansa ennen tuen myöntämistä. (TE-palvelut 2019a. Starttiraha.)

Näiden lisäksi starttirahan saaminen ei saa vääristää vähäistä enempää kilpailua samoja tuotteita tai palveluita myyvien yritysten välillä. Starttirahan saanut yrittäjä ei voi myöskään olennaisesti laiminlyödä velvollisuuksiaan esimerkiksi verojen ja lakisääteisten maksujen suorittamisen suhteen. Yrittäjä ei saa myöskään saada samanaikaisesti muuta julkista tukea yrityksen työntekijöiden palkkakustannuksiin. Työttömyysturvalain mukaisen työttömyysetuuden ja sosiaalietuuden sekä opintotuen saaminen estää myös starttirahan saamisen. Tärkeää on myös huomioida, että starttiraha on yrittäjälle veronalaista tuloa ja sitä voidaan myöntää useammalle samassa yrityksessä työskentelevälle ja ehdot täyttävälle yrittäjälle. (Holopainen 2018. 221-222.)

Työ- ja elinkeinotoimisto tekee starttirahan tukipäätöksen yrittäjän hakemuksen, liiketoimintasuunnitelman, kannattavuuslaskelman ja verovelkatodistuksen pohjalta. Mikäli yritys tarvitsee toiminnan aloittamisessa ulkoista rahoitusta, tulee hakemuksen liitteeksi liittää rahoittajan lainalupaus. (Holopainen 2018, 221-222.)

5.6.2 Palkkatuki

Palkkatuki on työ- ja elinkeinotoimiston myöntämä harkinnanvarainen ja taloudellinen tuki, jota aloittava yritys voi hyödyntää työttömänä olevan työnhakijan palkkakustannuksiin. Palkkatuen avulla kehitetään työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja edistetään työllistymistä. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Työnhakijan työllistyminen on voinut vaikeutua esimerkiksi ammattitaidon puutteen, vamman, sairauden tai pitkäaikaisen työttömyyden vuoksi. Tällaisissa tapauksissa voidaan olettaa, että palkattavan työntekijän työnhajukseen ja perehdytykseen joudutaan käyttämään normaalia enemmän aikaa. Palkkatuki toimii rahallisena korvauksena yritykselle tästä ylimääräisestä käytetystä ajasta. (Holopainen 2018, 222.)

Palkkatuen myöntäminen perustuu työ- ja elinkeinotoimiston harkintaan ja arviointiin myöntämisen edellytyksistä. Harkinta ja arvio perustuu työttömän työntekijän palkkatukitarpeeseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä ovat muun muassa seuraavat asiat:

- Työttömän työnhakijan ammattiosaamisessa on puutteita ja työttömyyden katsotaan johtuvan siitä.
- Työnhakijan ammatillinen osaaminen paranee palkkatuen avulla.
- Työnhakijan työllistyminen paranee työmarkkinoilla.
- Yli 60 vuotias palkkatuella palkattava henkilö on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään 12 kuukautta. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Työ -ja elinkeinotoimisto voi myöntää palkkatukea, mikäli hakijayrityksen ja työttömän työnhakijan työsuhde on toistaiseksi voimassa oleva tai määräaikainen. Palkkatuki soveltuu myös oppisopimuskoulutukseen. Mikäli kyseessä on osa-aikainen työsuhde, tulee palkkatuen olla tarkoituksenmukaista ja työnhakijan työllistymistä edistävää. Palkkatukea ei myönnetä, mikäli yritys palkkaa työntekijän vuorotteluvapaan sijaiseksi. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Palkkatukea hakevan työnantajan on myös täytettävä tietyt kriteerit, jotta se voi saada kyseistä tukea. Palkkatukea ei voida myöntää esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Työttömän työnhakijan palkkaus perustuu työn tulokseen ilman pohjapalkkaa, esimerkiksi myyntiprovissio.
- Palkkatuki vääristää kilpailua.
- Työnantaja on laiminlyönyt palkanmaksu- tai veron suorittamisvelvollisuuksiaan tai muita lakisääteisiä maksuja.
- Työsuhde on alkanut ennen palkkatuen tukipäätöstä.

- Työnantaja on vaikeuksissa oleva yritys. Vaikeuksissa oleva yritys määritellään EU:n valtiotukien yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa.
- Euroopan komissio on julistanut tuen maksamattomalla perintämääräyksellä sääntöjen vastaiseksi ja soveltumattomaksi sisämarkkinoille.
- Palkkatuki heikentää työnantajan nykyisten työntekijöiden asemaa yrityksessä. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Palkkatuen määrä ja kesto määritellään tapauskohtaisesti työnhakijan työttömyyden keston, vamman tai sairauden perusteella. Työ- ja elinkeinotoimisto tekee arvion siitä, kuinka paljon tuettavan työnhakijan ammatillisen osaamisen puutteet vaikuttavat työsuoritukseen. Tukitaso voi olla palkkakustannuksista enintään 30 %, 40 % tai 50 %. Palkkatukea voidaan myöntää enintään 1400 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi voidaan maksaa vielä palkkatuen päätöksen mukainen prosenttiosuus lomarahasta. Palkkatuki on työnantajayritykselle veronalaista tuloa ja tuki myönnetään joko valtiotukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti tai niin sanottuna de minimis -tukena. Taulukossa 1 on esitelty palkkatuen määrä ja tukijakson kesto riippuen työnhakijan työttömyyden kestosta. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Mikäli työ- ja elinkeinotoimisto katsoo, että työttömän työnhakijan vamma tai sairaus vaikuttaa pysyvästi työntekijän työsuoritukseen, on tukitaso maksimissaan 50 % ja tukijakso enintään kaksi vuotta. Jos palkattava henkilö on yli 60-vuotias ja ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta, on tukitaso ensimmäisen vuoden ajalta 40-50 % palkkakustannuksista. Vuoden jälkeen tukitaso laskee 30 prosenttiin palkkakustannuksista. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Taulukko 1. Palkkatuen määrä ja kesto. (TE-palvelut 2019b. Palkkatuki.)

Työttömyyden kesto	Tuen määrä palkkaus- kustannuksista (%)	Tukijakso enintään (kk)
alle vuoden	30 %	6
vähintään vuosi	40 %	12
vähintään 2 vuotta	50 %	12

5.7 Business Finland

Business Finland on valtion omistama osakeyhtiö, joka yhdistää Finpron ja Tekesin palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Business Finlandin tarkoituksena on edistää suomalaisten yritysten kansainvälistymistä ja vientiä sekä investointeja Suomeen. Yhtiö on niin sanottu riskirahoittaja, joka tarjoaa innovatiivisille ja kasvuhaluille yrityksille erilaisia lainoja ja avustuksia. Business Finland toimii osana suurempaa Team Finland -verkostoa. (Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus.)

5.7.1 Tempo

Business Finlandin Tempo-rahoitus on harkinnanvarainen avustus, jota myönnetään ehdot täyttävälle, innovatiivisille ja kansainvälistä kasvua tavoitteleville startup- ja pk-yrityksille. Business Finland tekee rahoituspäätöksen tukea hakevan yrityksen tiimin osaamisen ja rahoituksen uskottavuuden perusteella. Rahoitusta hakevalla yrityksellä tulee olla uuden projektin alussa vähintään 30 000 euroa oman pääoman ehtoista rahoitusta, mikäli yhtiöllä ei ole edellisiltä tilikausilta kertynyt voittovaroja tai tulorahoitusta. Yrityksellä tulee olla myös edellytykset kannattavaan liiketoimintaan tulevaisuudessa, sekä uskottava suunnitelma rahoituskokonaisuudesta. Yrityksen osaamista arvioidaan yrityksen 3-5 vuoden kasvuvision mukaan. Yrityksen avainhenkilöiden tulee olla sitoutuneita yhtiöön ja kasvuun ja yrityksellä tulee olla monipuolista osaamista kehittämistyöhön. (Business Finland 2019b. Tempo-rahoitus.)

Tempo-rahoituksen keskiössä on yrityksen kansainvälisen kasvun kyvykkyyden ja osaamisen kehittäminen sekä edistäminen. Tuotekehitykseen liittyvät kustannukset voidaan huomioida ainoastaan pieninä osina kokonaisprojektia, mutta pääpaino rahoitusta hakiessa tulisi olla kasvun edistämässä ja osaamisen kehittämisessä. Rahoitusmuoto on tarkoitettu pääasiassa kustannuksiin, jotka aiheutuvat esimerkiksi markkinaselvityksestä, tuotepilotoinnista, koemarkkinoinnista, rahoitus- ja patenttiselvityksestä tai kansainvälistymisstrategian suunnittelusta ja toteuttamisesta. (Business Finland 2019b. Tempo-rahoitus.)

Yritys voi saada rahoitusta enintään 50 000 euroa. Tempo-rahoitus on avustusmuotoinen de minimis -tuki, joten sitä ei tarvitse maksaa takaisin eikä siihen liity erillisiä korkokustannuksia. Yrityksen projektin kokonaiskustannuksista 75 prosenttia voi olla Business Finlandin myöntämää rahoitusta. Avustuksen maksatus tapahtuu kahdessa eri osassa. Ensimmäinen osa maksetaan heti rahoituspäätöksen jälkeen ja toinen osa projektin lopussa. Ensimmäinen maksuerä on 70 prosenttia avustuksen kokonaismäärästä mutta kuitenkin enintään 35 000 euroa. Loppuosa maksetaan projektin loppuraportoinnin jälkeen. (Business Finland 2019b. Tempo-rahoitus.)

5.7.2 Innovaatioseteli

Aloittava pk-yritys voi hyödyntää Business Finlandin innovaatioseteliä ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin, mikäli sillä on jokin uusi tuote- tai palveluidea, jolla katsotaan olevan kansainvälistä kasvupotentiaalia. Käytännössä aloittava yritys voi ostaa tuotteen tai palvelun kehittämiseen asiantuntijaosaamista ja tällä tavoin edistää kansainvälistä kasvuaan. Innovaatioseteli on yritykselle de minimis -tukea ja se on arvoltaan 6 200 euron (5000 euroa + alv) arvoinen. Innovaatioseteliä voi hyödyntää muun muassa seuraaviin toimenpiteisiin:

- käytettävyyden ja markkinakelpoisuuden selvittäminen
- ulkopuolisen asiantuntijan lausunnot, arviot ja testaukset
- patenti- ja tavaramerkkiselvitykset
- asiantuntija-apu tuotteen tai palvelun ongelmanratkaisuun. (Business Finland 2019c. Innovaatioseteli.)

Innovaatioseteliä ei voida myöntää, mikäli hakijayritys on julkinen organisaatio, toiminimi, suuri yritys, säätiö, yhdistys tai voittoa tavoittelematon organisaatio. Rahoitusta hakevalla yrityksellä ei saa olla myöskään verovelkaa tai puutteita ilmoituksissa. Näiden lisäksi on olemassa listaus muita syitä, minkä vuoksi innovaatioseteliä ei voida myöntää yritykselle. Muita myöntämistä rajoittavia tekijöitä ovat esimerkiksi:

- Hakijayrityksen rating Alfa -luokitus on huonompi kuin A.
- Hakijayritys ei ole ilmoittautunut ennakkoperintärekisteriin.

- Ulkopuolinen asiantuntijapalvelu ei ole yrityksen omaan osaamisen verrattuna tarpeeksi uutta tai ostopalvelu ei liity innovaatiotoimintaan.
- Hakijayritykseltä puuttuu kansainvälistymissuunnitelma.
- Yrityksen toimiala on maatalouden alkutuotanto, kalastus ja vesiviljely.
- Hakijayrityksen de minimis -tuen kiintiö täyttyy.
- Hakijayritykselle on myönnetty jo aiemmin Business Finlandin tai Tekesin innovaatioaseteli.
- Hakijayritykselle on myönnetty kuluvan tai edellisen vuoden aikana Business Finlandin tai Tekesin rahoitusta tai kyseisten organisaatioiden rahoittama projekti on käynnissä.
- Hakijayrityksen projekti liittyy rahoituskokonaisuuden selvittämiseen ja potentiaalisten rahoittajien etsimiseen.
- Hakijayritys hakee tukea omiin palkka-, tarvike- ja laitekustannuksiin.
- Hakijayrityksen tuote tai palvelu ei ole tarkoitettu myytäväksi, vaan omaan käyttöön. (Business Finland 2019c. Innovaatioaseteli.)

Innovaatiopalveluita tarjoavaa palveluyritystä kohtaan on myös asetettu tietyt ehdot. Palveluntarjoajan asiakastiedon mukainen rating Alfa -luokitus tulee olla vähintään A -tasolla ja palveluntarjoajalla ei saa olla verovelkaa tai maksuhäiriömerkintöjä. Hakijayrityksen ja palveluntarjoajan välillä ei saa olla myöskään intressiyhteyttä. (Business Finland 2019c. Innovaatioaseteli) Yritykset määrittellään olevan intressiyhteydessä toisiinsa nähden, mikäli vähintään 20 prosenttia yrityksen osakepääomasta on toisen yrityksen omistuksessa tai toisella yrityksellä katsotaan olevan selkeä määräysvalta yrityksessä (Business Finland 2019d. Innovaatioasetelin rahoitusehdot, 2).

5.7.3 Into

Intorahoitus on tarkoitettu startup- ja pk-yrityksille, jotka tavoittelevat kansainvälistä kasvua ja suunnittelevat tulevaisuudessa lähtevänsä vientimarkkinoille. Intorahoitus on tarkoitettu innovaatioasetelin tavoin asiantuntijapalveluiden käyttämiseen. Asiantuntijapalveluilla pyritään vahvistamaan ja kehittämään yrityksen innovaatiotoimintaa. Intorahoitus voi tulla tarpeeseen, mikäli yritys haluaa hyödyntää uusinta markkinatietoa ja ideoita kehitystyössä tai yrityksen IRP-asiat vaa-

tivat ulkopuolisen asiantuntijan osaamista ja kehittämistä. Intorahoituksen keskiössä on innovaatiotoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen. Intorahoituksen tulee liittyä yhteen tai useampaan alla mainittuun hakijayrityksen innovaatiotoimintoon:

- Yrityksen innovaatiotoimintaa ja -strategiaa kehitetään ulkopuolisen, innovaatioihin perehtyneen asiantuntijapalvelun avulla.
- Yritys haluaa suojata tai hankkia aineetonta omaisuutta, kuten esimerkiksi patentteja tai lisenssejä.
- Yritys haluaa lainata asiantuntijan tutkimukseen erikostuneesta organisaatiosta esimerkiksi määräaikaiseen työsuhteeseen. (Business Finland 2019e. Into.)

Intorahoituksen kokonaismäärä määritellään yrityksen projektin tavoitteiden ja resurssien perusteella. Business Finlandin myöntämä intorahoitus voi olla 50 prosenttia yrityksen projektin kokonaisrahoituksesta. Pienin avustusmäärä, mitä intorahoituksella voidaan rahoittaa, on 15 000 euroa. Yrityksen projektin on oltava siis vähintään 30 000 euroa kokonaisrahoitukseltaan. Intorahoituksen ehdoissa ei ole asetettu ylärajaa projektin kokonaisrahoitukselle. Asiantuntijapalveluiden kustannuksissa Business Finlandin rahoitusosuus voi olla enimmillään 200 000 euroa. (Business Finland 2019e. Into.)

Intorahoitus on avustusmuotoista, joten yrityksen ei tarvitse maksaa sitä takaisin eikä siihen sisälly erillisiä korkokustannuksia. Intorahoitus maksetaan yritykselle jälkikäteen hyväksytyjen ja toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat muun muassa asiantuntijoiden ostopalvelut, asiantuntijan työhön tai teollisoikeussuojan hakemiseen liittyvät palkka- ja matkakulut sekä henkilösivu- ja yleiskustannukset. Yrityksen jokapäiväiseen toimintaan rinnastettavat toiminnot eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia. Tällaisia kustannuksia voivat olla esimerkiksi yrityksen omat palkkakustannukset ja markkinointikulut. Hakijayrityksen on laadittava rahoitushakemukseen selkeä ja tarkka projektisuunnitelma. Hakemuksessa tulee esittää myös liitteenä yrityksen viimeisin tuloslaskelma ja tase kuluvalta tilikaudelta. (Business Finland 2019e. Into.)

6 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt on jaettu tutkimuksellisiin ja toiminnallisiin opinnäytetöihin. Toiminnallisen opinnäytetyön keskiössä on tietyn kohderyhmän käytännön toiminnan järjeistäminen ja opastaminen. Toiminnallisen työn toteutustapa on riippuvainen valitusta kohderyhmästä, jolle kyseinen opinnäytetyö tehdään. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotos voi olla esimerkiksi opas, ohje tai ohjeistus, jolla järjeistetään ja ohjeistetaan tietyn kohderyhmän käytännön toimintaa. Opas tai ohjeistus voidaan toteuttaa esimerkiksi kirjan, kotisivujen tai tapahtuman avulla. (Vilkka & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö soveltuu toteutustavaksi parhaiten silloin, kun työllä on toimeksiantaja ja työn avulla voidaan syventää ja kehittää omaa ammattiosaamista ja innovatiivisuutta. Oikeasta työelämästä ja toimeksiantajalta tullut aihe tukee ja syventää myös opiskelijan ammatillista kasvua. Samalla opiskelija pääsee vertailemaan omaa osaamistaan ja taitoja työelämän oikeisiin tarpeisiin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 16-17.)

6.1 Käytännön toteutus ja raportointi

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta eri osasta, käytännön toteutuksesta eli tuotoksesta sekä raportoinnin osuudesta (Vilkka & Airaksinen 2003, 9). Käytännön toteutus on yleensä kirjallinen tuotos. Tuotoksen tekstin ominaisuuksille on asetettu erilaiset vaatimukset kuin opinnäytetyönraportille. Tuotoksen teksti muodostetaan kyseiselle kohderyhmälle sopivaksi ja käytännönläheiseksi. (Vilkka & Airaksinen 2003, 65) Tuotos tulee toteuttaa myös siten, että se palvelee kohderyhmän tarpeita mahdollisimman hyvin. Opas tai ohjeistus on hyvin tyyppilinen toiminnallisen opinnäytetyön tuotos ja silloin toteuttajan on esimerkiksi mietittävä kohderyhmän kannalta, kannattaako opas toteuttaa sähköisessä vai paperisessa muodossa. (Vilkka & Airaksinen 2003, 51.)

Raporttiosuuden tulee täyttää tutkimusviestinnälle asetetut kriteerit. Toiminnallisen opinnäytetyön raportissa selostetaan, kuinka opinnäytetyön prosessi on edennyt ja sen tulee vastata kysymyksiin mitä, miksi ja miten asioita on tehnyt. Raportin tulee sisältää myös oman työn arvioinnin. Onnistunut toiminnallisen työn raportti kertoo lukijalle työprosessin vaiheet ja auttaa lukijaa ymmärtämään sen,

miten tuotos on syntynyt ja mihin tietoperustan käsitteisiin kirjoittaja on tuotoksensa perustanut. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 65-66.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on olennaista se, että molemmat osat ovat yhteensopivia. Raportin tulee muistuttaa kertomusta, jonka perusteella lukija voi nähdä, minkälaisia valintoja ja ratkaisuja kirjoittaja on tehnyt tuotoksen valmistuksessa. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 82-83.)

6.2 Tutkimusmenetelmät

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimusmenetelmien käyttö on myös erilaista verrattuna tutkimukselliseen opinnäytetyöhön. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimusmenetelmiä käytetään ikään kuin konsultaationa. Tutkimusmenetelmien käyttö voi liittyä toiminnallisessa työssä esimerkiksi oppaan toteutustapaan. Tutkimuksellinen selvitys voi tarkoittaa sitä, että selvitetään oppaan sisällöllistä ja visuaalista toteutustapaa. Selvityksen avulla voidaan muodostaa tuotokselle sen lopullinen muoto. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56-57.)

Tutkimusmenetelmät ovat myös väljemmässä merkityksessä toiminnallisessa opinnäytetyössä. Kerättyä aineistoa ei välttämättä tarvitse edes analysoida ja sitä voidaan käyttää ikään kuin lähdeaineistona syventämään teoriaa ja päättelyä. Tutkimusmenetelmien käyttö voi liittyä esimerkiksi siihen, että kirjoittaja haluaa varmistaa alan asiantuntijalta tiedon luotettavuuden. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 57-58.)

Jotta toiminnallisen opinnäytetyön laajuus ei kasvaisi liian suureksi, voidaan tutkimuksellisten menetelmien käyttö jättää kokonaan pois työstä. Tutkimuksellinen selvitys ei ole pakollista toiminnallisessa opinnäytetyössä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56.)

7 Oppaan laatiminen ja prosessin kuvaus

7.1 Kohderyhmä

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää määrittää ja rajata työn kohderyhmä. Toiminnallisen työn tuotos tehdään aina jollekin ennalta määritellylle kohderyhmälle, jonka toimintaa halutaan selkeyttää ja järjeistää esimerkiksi oppaan tai ohjeistuksen avulla. Oppaan tai ohjeistuksen sisältö määritetään sen perusteella, mille kohderyhmälle työtä ollaan tekemässä ja millainen kyseisen kohderyhmän käytännön ongelma on. Kohderyhmä voi auttaa myös opinnäytetyön arvioinnissa. Kohderyhmältä voi pyytää opinnäytetyöprosessin aikana palautetta esimerkiksi tuotoksen selkeydestä ja käytettävyydestä. (Vilka & Airaksinen 2003, 38-40.)

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä ovat ProAgrian nykyiset yritysasiantuntijat. Toiminnallisen työn tuotoksena syntyvän oppaan avulla pyritään selkeyttämään ja helpottamaan ProAgrian yritysasiantuntijoiden toimintaa ja yritysasiakkaan neuvontaprosessia. Opasta ei ole suunniteltu uusien yritysasiantuntijoiden perehdyttämistarpeeseen, vaan nykyisten asiantuntijoiden asiakaskäyttöön. Opasta voidaan hyödyntää myös perehdyttämisvaiheessa, mutta oppaan ulkopuolelle on jätetty esimerkiksi yrityksen nykyisen asiakasneuvontaprosessin kuvaaminen.

7.2 Lähtötilanne

ProAgrian yritysasiantuntijat ovat hyvin tietoisia erilaisista yksityisistä ja julkisista rahoittajista. Asiantuntijat ovat hyvin verkostoituneita ja rahoitusta myöntävät tahot ja toimihenkilöt ovat hyvin tuttuja heille. Ongelma on muodostunut siitä, että Suomessa rahoitusmarkkinoiden kokonaisuus on hyvin sekava. Yksittäisten rahoitustuotteiden ominaisuudet, ehdot ja kustannukset ovat kohderyhmälle vielä suhteellisen epäselviä ja tämän vuoksi rahoituskokonaisuuden muodostaminen yksittäiselle yritysasiakkaalle on ollut haastavaa. Tämän opinnäytetyön rahoitusoppaassa haluttiin korostaa rahoitusta myöntävien tahojen eri rahoitustuotteita ja niiden ominaisuuksia, ehtoja, kustannuksia sekä myönnettävää määrää.

7.3 Suunnittelu

Oppaan suunnittelu aloitettiin jo varhaisessa vaiheessa. Oppaan suunnittelun keskiössä olivat toimeksiantajan toiveet oppaan toteutukselle sekä kohderyhmän tarpeet. Toimeksiantajan toiveena oli, että rahoitusopas olisi helppolukuinen, selkeä ja päivitettävissä. Kohderyhmän tarpeena oli yksittäisten rahoitustuotteiden ominaisuuksien, ehtojen ja mahdollisten kustannusten avaaminen ja kokoaminen yhdeksi kokonaisuudeksi. Kohderyhmä tulisi käyttämään opasta asiakaskäytössä, joten oppaan tulisi olla sellainen, että tarvittava tieto olisi löydettävissä nopeasti ja vaivattomasti.

Opasta lähdettiin suunnittelemaan siten, että ensimmäisenä päätettiin, toteuttaanko opas paperisena versiona vai sähköisessä muodossa. Ensimmäinen suunnitelma oppaasta oli paperinen PDF -versio, jossa rahoitustuotteet sijoitettaisiin ytimekkäästi ja tiivistettynä taulukkomuotoon. Tämä vaihtoehto ei olisi ollut kuitenkaan helposti päivitettävissä. PDF -versio ei olisi myöskään ollut käytännöllisin vaihtoehto asiakaskäytössä. Kohderyhmän tarpeiden ja toimeksiantajan toiveiden pohjalta parhaaksi ratkaisuksi muodostui sähköinen, kotisivupohjainen toteutus.

Kotisivualustaksi valikoitui Webnoden ilmainen kotisivupohja. Kotisivu on helposti päivitettävissä ja alustalla ei ole rajoituksia sivumäärille. On hyvin todennäköistä, että tulevaisuudessa rahoitusmarkkinoille tulee lisää toimijoita ja vaihtoehtoja. Tämän vuoksi on tärkeää, että uudet toimijat ja rahoitustuotteet pystytään tarpeen tullen lisäämään oppaaseen.

Kotisivulta on löydettävissä tarvittava tieto nopeasti ja vaivattomasti. Kotisivumuotoinen opas antaa mahdollisuuden yksittäisten rahoitustuotteiden vertailulle esimerkiksi tietokoneen näyttöä jakamalla. Webnoden kotisivupohja on myös helposti muutettavissa maksulliseen versioon, jolloin sivustolle voidaan lisätä esimerkiksi suoria linkkejä rahoitusta tarjoavien tahojen sivuille ja asiantuntijoille. Maksullinen versio antaa lisää tallennus- ja kuukausiliikennetilaa sivustolle.

7.4 Sisältö ja rakenne

Rahoitusoppaaseen on pyritty siirtämään raportissa käsitelty teoria helppolukuisesti ja tiivistettynä. Rahoitusoppaan etusivulla on pyritty avaamaan yritysrahoituksen teoriaa tiivistetysti ja kertomaan oppaan tarkoituksesta. Oppaan pääsivuilla on esitetty rahoitusta myöntävien tahojen yleisesittely, tavoitteet ja toimintatapa. Rahoituksen lähteet on sijoitettu vasemmalta oikealle siten, että ensiksi tulevat yksityiset rahoituslähteet ja sen jälkeen julkiset rahoituslähteet. Pääsivujen alla ovat niin sanotut alasivut. Alasivuilla on avattu kyseisen rahoituslähteen yksittäisiä rahoitustuotteita yksityiskohtaisemmin. Rahoituslähteiden ehtoja on pyritty selkeyttämään korostettujen väliotsikoiden avulla. Väliotsikoiden tarkoituksena on tuoda kohderyhmälle selkeä yleiskuva rahoitustuotteen vaadittavista ehdoista. Korostettujen väliotsikoiden alle on avattu ehtojen yksityiskohdat tarkemmin.

Rahoitusoppaan sisältö on pyritty rakentamaan siten, että se vastaisi ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Mikä tuote on kyseessä?
- Mihin tarkoitukseen rahoitustuote on tarkoitettu?
- Millä ehdoilla ja kustannuksilla rahoitusta voi saada?
- Kuinka paljon rahoitusta voi saada?

7.5 Toteutuksen vaiheet

Rahoitusopas toteutettiin tämän opinnäytetyön tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä. Ensimmäisenä vaiheena oli selvittää, mitä rahoitusmahdollisuuksia maaseudun pk-yrityksellä on. Rahoituslähteiden selvittämisen jälkeen selvitettiin, millaisilla ehdoilla rahoitusta myönnetään ja millaisia kustannuksia niistä voi mahdollisesti aiheutua käyttäjälle.

Tämän jälkeen suunniteltiin kohderyhmän kannalta paras mahdollinen toteutustapa, jolla kerätty teorian tieto saadaan koottua yhdeksi kokonaisuudeksi. Rahoituslähteiden ja -tuotteiden aineistoa kerättiin organisaatioiden nettilähteistä ja

alan kirjallisuudesta. Tietoa oli saatavissa erittäin hyvin ja laajasti. Organisaatioiden kotisivuilla oli hyvin selkeästi avattuna yksittäiset rahoitustuotteet sekä niiden ehdot ja ominaisuudet.

Rahoituslähteiden ehdot ja kustannukset on avattu raporttiosassa suhteellisen tarkasti, jotta opinnäytetyön lukija voi nähdä, mitä tietoperustaa ja lähteitä oppaan toteuttamisessa on käytetty. Tarkat lähdemerkinnät helpottavat myös esimerkiksi rahoitustuotteiden kustannusten ja ominaisuuksien päivittämistä tulevaisuudessa. Valmis teoriaosuus pystyttiin myös lähettämään kohderyhmän luettavaksi ennen varsinaisen oppaan laatimista. Tämän jälkeen teorian sisältöön pystyttiin tekemään tarvittavat muutokset ja siirtämään raportissa avatut teoriat tiivistetysti itse oppaaseen.

Oppaan ulkoasu on pyritty tekemään mahdollisimman selkeäksi, moderniksi ja helppolukuiseksi. Sivustolla esitettävät kuvat ovat kaikki palveluntarjoajan omia kuvia. Kuvat valikoituivat siten, että ne kuvastaisivat mahdollisimman hyvin rahoituksen aihepiiriä.

7.6 Haasteet

Toteutuksen suurin haaste oli aihealueen laajuus. Aloittavalle pk-yritykselle on olemassa todella monia eri rahoituslähteitä ja niiden kaikkien ehtojen ja ominaisuuksien avaaminen on ollut suhteellisen työläs prosessi. Rahoitustuotteiden teoriaosuutta jouduttiin tiivistämään paljon, jotta raportoinnin osuudesta ei olisi tullut liian pitkä ja laaja. Teoriaosassa käytettiin suhteellisen paljon luettelointia, jotta rahoitustuotteiden ehdot ja kriteerit saatiin ilmaistua tiivistetysti.

Sopivan kotisivupohjan löytäminen oli myös haastavaa. Kotisivupohjan tuli olla lähtökohtaisesti maksuton sekä mahdollisimman selkeä ja moderni. Sopivan kotisivupohjan etsimiseen kului suhteellisen paljon aikaa. Sopivan sivupohjan löydyttyä itse rekisteröityminen ja toteutusprosessi oli vaivatonta.

Webnoden maksuttomassa sivupohjassa on rajallinen määrä kuukausiliikennettä. Sivusto on tarkoitettu tälle hetkellä vain ProAgrian asiantuntijoiden käyttöön ja tähän tarkoitukseen tämän hetkinen kuukausiliikenneraja on riittävä. Sivuston

asetuksista on laitettu päälle asetus, joka piilottaa sivuston tällä hetkellä hakukoneilta. Mikäli sivustoa halutaan laajentaa suuremmalle kohderyhmälle tai asiakkaille, tulee siihen ostaa maksullisia premium -palveluita. Premium -palveluilla sivustolle saadaan lisää tallennus- ja kuukausiliikennetilaa.

7.7 Toteutuksen arviointi

Oppaan toteutus onnistui mielestäni hyvin. Toteutuksessa saatiin toteutettua niin toimeksiantajan, kuin kohderyhmän tarpeet. Rahoitusoppaasta tuli mielestäni selkeä ja helppolukuinen. Opas toteutettiin sähköisessä muodossa, joten se on tarvittaessa helposti päivitettävissä.

Oppaaseen saatiin myös kattavasti tietoa eri rahoituslähteiden ominaisuuksista, ehdoista, kustannuksista ja määrästä. Olen tyytyväinen oppaan visuaaliseen ulkoasuun. Sivusto näyttää modernilta ja tarvittava tieto on nopeasti ja helposti löydettävissä. Sivusto on tarvittaessa päivitettävissä maksulliseen versioon, mikäli sivustoa halutaan tuotteistaa tai tallennustilaa laajentaa.

Työn toimeksiantaja ja kohderyhmä olivat myös erittäin tyytyväisiä lopputulokseen. Toimeksiantajan yritysasiantuntijat voivat tallentaa sivuston oman työkooneen selaimelle ja opas on näin helposti käytettävissä asiakastyössä.

8 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön perusteella voi nähdä, kuinka laajat ja monipuoliset Suomen yritysrahoituksen markkinat ovat. Suomen yritysrahoituksen kenttä on koettu yleisesti myös hyvin sekavaksi, ja erilaisten rahoitusmuotojen tunnettavuus on heikkoa yleisellä tasolla. Aloittavan yrityksen on kuitenkin tärkeää tiedostaa erilaisten rahoituslähteiden mahdollisuudet ja hyödyt. Esimerkiksi 20 prosentin investointituki on aloittavalle yritykselle merkittävä tuki. Jos aloittavalla yrityksellä on esimerkiksi 100 000 euroa käytettävissä uuden koneen hankintaan, niin tuen avulla 20 000 euroa vapautuu käytettäväksi esimerkiksi käyttöpääomaan tai muihin hankintoihin. Voidaan myös ajatella, että 20 prosentin tuella yritys voi hankkia esimerkiksi 125 000 euron koneen, joka on 100 000 euron konetta laadukkaampi ja tehokkaampi.

Aloittavien maaseutuyritysten rahoituskysymykset ovat myös erittäin ajankohtaisia. Maaseudulla sijaitsevat yritykset ovat tilanteessa, että heidän on keksittävä uusia innovaatioita ja palveluita, jotta he pysyvät kilpailussa mukana. Esimerkiksi maatilayritykset eivät voi juurikaan nostaa myyntihintojaan tai pienentää tuotantokustannuksia ja sitä kautta parantaa omaa tuloksellisuutta. Tämä on aiheuttanut sen, että maatilayrittäjät ovat joutuneet keksimään olemassa olevan maatalotoiminnan lisäksi muutakin liiketoimintaa. Uutta liiketoimintaa aloittaessa onkin tärkeää tiedostaa, että toiminnan aloittamiseen on saatavilla paljon erilaisia rahoitusvaihtoehtoja ja niiden hyöty on yritykselle merkittävä.

Kun aloittavan yrittäjän rahoituskokonaisuutta suunnitellaan, on tärkeää tiedostaa rahoituksen tarve. Rahoituksen markkinat ovat Suomessa laajat, ja tietyt tuotteet soveltuvat vain käyttöpääomatarpeisiin ja osa vain investointitarpeisiin. On myös paljon erilaisia rahoitustuotteita, jotka soveltuvat asiantuntijapalveluiden käyttämiseen ja muihin perustamistoimenpiteisiin. Rahoitustuotteen valintaan vaikuttavat muun muassa yrityksen liiketoiminnan ala sekä yrittäjän ja yrityksen taloudellinen tilanne. Tärkeää on myös huomioida, että tietyt rahoitusmuodot poissulkevat toisiaan. Tällaisia rahoitustuotteita ovat esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimiston starttiraha ja maaseudun perustamistuki. Starttiraha on tarkoitettu käytännössä yrittäjän toimeentulon turvaamiseen ja perustamistuki asiantuntijapalveluiden kustannuksiin. Tällöin on yrittäjän kanssa pohdittava, tarvitseeko hän rahoitusta nimenomaan toimeentulon kannalta vai voisiko hän hyödyntää perustamistukea esimerkiksi verkkosivujen tai markkinointisuunnitelman luomiseen. Tämä toisi yrittäjälle tulevaisuudessa tuloa moninkertaisesti verrattuna starttirahaan.

Aloittava yritys voi hyödyntää toimintansa aloittamisvaiheessa erilaisia julkisen sektorin tarjoamia rahoitus- ja avustusmuotoja. On kuitenkin huomioitava, että erilaiset rahoitus- ja avustusmuodot soveltuvat vain sellaisille aloittaville yrityksille, jotka ovat ehtineet jo suunnittelemaan toimintaansa suhteellisen perusteellisesti. Lähes kaikissa rahoitusmuodoissa ehdot perustuvat perusteellisen liiketoimintasuunnitelman esittämiseen tai yritystutkimukseen. Tämä tarkoittaa sitä, että aloittavalla yrityksellä tulee olla selkeä kuva siitä, miten liikevaihto syntyy, minkälaiselta yrityksen tuloslaskelmat ja taseet näyttävät tulevaisuudessa ja minkälaisia riskejä ja kilpailijoita kyseisellä liiketoiminta-alalla on. Aloittavan yrityksen

tulee siis pohtia itse tai asiantuntijan avulla näitä asioita jo valmiiksi, ennen kuin rahoitusta voi hakea.

Rahoitusta hakiessa on myös tärkeää tiedostaa kyseisen rahoitusta myöntävän tahon toimintaperiaatteet ja tavoitteet. Esimerkiksi maaseudun yritystukia rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituksella. Yrityksen on rahoitusta hakiessa tiedostettava kehittämisohjelman tavoitteet ja miettiä, täyttääkö oma liiketoiminta tällaisia tavoitteita. Näiden tavoitteiden esille tuominen rahoitushakemuksessa on tärkeää, koska rahoitustuotteiden myöntämisperusteet ja valintakriteerit perustuvat rahoittavan tahon toimintaperiaatteisiin ja tavoitteisiin.

Rahoitustuotteen valintaan ja saatavuuteen vaikuttavat rahoitustuotteen ehdot ja kustannukset. Eri rahoitustuotteiden kustannukset muodostuvat hyvin pitkälti korosta ja asiakaskohtaisesta marginaalista. Tämän lisäksi rahoitustuotteille lisätään usein myös erillinen toimitus- ja avausmaksu sekä muita mahdollisia provi-sioita. Rahoitustuotteita vertailtaessa onkin tärkeää keskittyä nimellisen koron sijaan rahoitusvaihtoehdon todelliseen vuosikorkoon. Tällä tavoin rahoitusvaihtoehdon kustannuksista saa todenmukaisemman kokonaiskuvan ja yritys voi laskea, mikä rahoitusvaihtoehto on sille todellisuudessa kannattavin.

Opinnäytetyö oli mielestäni onnistunut. Työn aihealue oli hyvin laaja ja sen vuoksi myös raportointiosuuden sivumäärä oli suhteellisen suuri. Opinnäytetyölle asetettiin neljä eri tutkimuskysymystä, joista jokaiseen saatiin työn avulla vastaus. Ensimmäinen kysymys käsitteli olemassa olevia rahoituslähteitä aloittavalle maaseudun pk-yritykselle. Rahoitusta myöntäviä tahoja oli kaiken kaikkiaan yhdeksän ja erilaisia rahoitustuotteita yhteensä 23. Aloittavan maaseutuyrityksen rahoitusmahdollisuudet ovat siis hyvin laajat.

Toinen ja kolmas tutkimuskysymys käsittelivät rahoitustuotteiden ehtoja ja kustannuksia. Käytettävissä olevista lähteistä löytyi hyvin tietoa eri rahoitustuotteiden ominaisuuksista ja ehdoista, ja oppaaseen saatiin kerättyä kattavasti tietoa ja eri rahoitustuotteiden ehdoista ja kustannuksista.

Viimeisessä tutkimuskysymyksessä käsiteltiin toteutustapaa, jolla monipuolinen ja laaja teoretieto saataisiin siirrettyä yhdeksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi. Toteutustavaksi muodostui kotisivupohjainen ratkaisu. Kotisivupohjaisella ratkaisulla saatiin toteutettua niin toimeksiantajan kuin työn kohderyhmän toiveet ja tarpeet. Kotisivun muodossa toteutettu opas on nyt helppolukuinen, selkeä ja päivitettävissä. Oppaan avulla saadaan myös selkeytettyä ja järkeistettyä organisaation nykyistä asiakaspalveluprosessia.

Opinnäytetyön toimeksiantaja oli tyytyväinen työn tuloksiin. Kehittämistehtävänä toteutettu rahoitusopas koettiin onnistuneeksi ja hyödylliseksi. Rahoitusopasta hyödynnetään tulevaisuudessa organisaation nykyisten yritysasiakuntien yrityksiä palvelevissa palveluprosesseissa. Opinnäytetyön avulla sain myös syvennettyä ja kehitettyä omaa ammattiosaamista ja innovatiivisuutta.

Opinnäytetyötä tehdessä esiin nousi myös muutamia jatkotutkimusaiheita. Aihealueen jatkotutkimusaiheita voisivat olla esimerkiksi yritystoimintaa laajentavien ja kansainvälistyvien maaseutuyritysten rahoitusmahdollisuuksien tutkiminen tai tutkimus yritystukien vaikuttavuudesta aloittavien yritysten toiminnassa. Olisi mielenkiintoista lukea, kuinka aloittavat yrittäjät ovat kokeneet yritystukien hakuprosessin ja kuinka paljon yritysten kilpailukykyyn ja tuloksellisuuteen avustukset ovat konkreettisesti vaikuttaneet.

Kuvat

Kuva 1. Reaali- ja rahaprosessi. (Leppiniemi, Jarmo, Lounasmeri, Sari 2019. Yritysrahoitus e-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy, luku 3), s. 12

Kuva 2. Yrityksen pääomalajit. (Knupfer, Samuli, Puttonen, Vesa 2018. Moderni rahoitus. Helsinki. Alma Talent Oy, sivu 31), s. 14

Kuva 3. Alkuinvestointilaskelma. (Siikavuo, Juha 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum, sivu 184), s.19

Kuva 4. Käyttöpääoman keskimääräinen tarve. (Siikavuo, Juha 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum, sivu 185), s. 20

Kuva 5. Alkupääoman kokonaistarve. (Siikavuo, Juha 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum, sivu 186), s. 21

Kuva 6. Rahan lähteet ja oman ja vieraan pääoman suhde. (Siikavuo, Juha 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum, sivu 187), s. 22

Kuva 7. Tuen määrä yrityksen koon ja tuettavan toiminnan perusteella. (ELY-keskus 2017. Maaseudun yritysrahoituksen suuntaaminen Kaakkois-Suomessa -esite.), s. 44

Taulukot

Taulukko 1. Palkkatuen määrä ja kesto. (TE-palvelut 2019a. Palkkatuki), s. 53

Lähteet

Aktia 2019a. Osamaksu. <https://www.aktia.fi/fi/yritysasiakkaat/rahoitus/tuotteet/osamaksu> Luettu 13.10.2019

Aktia 2019b. Osamaksu vai leasing. <https://www.aktia.fi/fi/yritysasiakkaat/rahoitus/tuotteet/osamaksu-vai-leasing> Luettu 13.10.2019

Business Finland 2019a. Tietoa de minimis -tuesta. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/ohjeet-ehdot-ja-lomakkeet/tieto-de-minimis--tuesta/> Luettu 25.10.2019

Business Finland 2019b. Tempo-rahoitus. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tempo-rahoitus/> Luettu 26.10.2019

Business Finland 2019c. Innovaatioseteli. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/innovaatioseteli/> Luettu 26.10.2019

Business Finland 2019d. Innovaatiosetelin rahoitusehdot. https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/01-funding/08-guidelines--terms/funding-terms/innovaatiosetelin_ rahoitusehdot.pdf Luettu 26.10.2019

Business Finland 2019e. Into. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehitysrahoitus/into/> Luettu 27.10.2019

Danskebank www-sivut 2019. Rahoitus- ja verkkolimiitti. <https://www.danskebank.fi/fi-fi/yritysasiakkaat/keskisuuri-yritys/rahoitus/rahoitusratkaisut/pages/rahoitus-ja-verkkolimiittit.aspx?tab=1> Luettu 13.10.2019

ELY-keskus 2017. Maaseudun yritysrahoituksen suuntaaminen Kaakkois-Suomessa -esite. <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/16411058/Maaseudun+yritysrahoituksen+suuntaaminen+Kaakkois-Suomessa/034cd8f4-2093-4adc-8e1d-52fad3be0c6e> Luettu 28.10.2019

ELY-keskus www-sivut 2016. Organisaatio. <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/organisaatio> Luettu 28.10.2019

ELY-keskus www-sivut 2019. Maaseudun yritysrahoitus. <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-yritysrahoitus1> Luettu 28.10.2019

Euroopan komissio 2003/361/EY. Suositus mikroyritysten sekä pienten ja keski suurten yritysten määritelmästä. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003H0361&from=FI>

Euroopan komissio 2014/C 249/01. Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0731\(01\)&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0731(01)&from=FI)

- Finnvera 2018a. Esittely. <https://www.finnvera.fi/finnvera/tietoa-finnverasta/finnvera-esittely> Luettu 17.10.2019
- Finnvera 2018b. Finnvera-laina -esite. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/lainat/finnvera-laina> Luettu 17.10.2019
- Finnvera 2018c. Siltarahoitus -esite. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/lainat/siltarahoitus-avustusten-maksua-edeltavalle-ajalle> Luettu 17.10.2019
- Finnvera 2018d. Yrittäjälaina -esite. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/lainat/yrittajalaina> Luettu 17.10.2019
- Finnvera 2018e. Alkutaus -esite. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/takaukset/alkutaus> Luettu 17.10.2019
- Finnvera 2018f. Finnvera-taus -esite. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/takaukset/finnvera-taus> Luettu 18.10.2019
- Hannula, Antti, Kilpinen, Kai, Lakari, Torsti 2015. Säätiö: käytännön käsikirja. Helsinki: Talentum Pro cop.
- Holopainen, Tuulikki 2018. Yrityksen perustamisopas: Käytännön perustamistoimet. Espoo: Asiatieto Oy
- Ikäheimo, Seppo, Laitinen, Erkki K, Laitinen, Teija, Puttonen, Vesa. Yrityksen taloushallinto tänään 2014. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio Oy
- Keksintösäätiö www-sivut 2019. www.keksintosaatio.fi/kaksintosaatio/ Luettu 21.10.2019
- Knupfer, Samuli, Puttonen, Vesa 2018. Moderni rahoitus. Helsinki. Alma Talent Oy
- Koski, Toivo, Virtanen, Markku 2005. Tulos: Liiketoiminnan suunnittelulla menestykseen. Helsinki: Otava Kirjapaino Oy
- Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta 28/2014
- Leppiniemi, Jarmo, Lounasmeri, Sari 2019. Yritysrahoitus e-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy
- Maa- ja metsätalousministeriö www-sivut. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020. <https://mmm.fi/maaseutu/manner-suomen-maaseudun-kehittamisohjelma-2014-2020> Luettu 28.10.2019
- Nordea www-sivut 2019. Asuntolainan lyhennystavat. www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/asuntolainat/lyhennystavat.html Luettu 16.10.2019
- Osuuspankki 2019a. Yrityksen rahoitus. www.op.fi/yritykset/rahoitus/investoinnit/yrityslaina. Luettu 12.10.2019

Osuuspankki 2019b. Korot ja hinnat. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/korot-ja-hinnat>. Luettu 13.10.2019

Osuuspankki 2019c. Käyttöpääoma. <https://www.op.fi/yritykset/rahoitus/kayttopaaoma>. Luettu 13.10.2019

Osuuspankki 2019d. Luotollinen yritystili. <https://www.op.fi/yritykset/rahoitus/kayttopaaoma/luotollinen-yritystili>. Luettu 13.10.2019

Otsakorpi www-sivut 2019. Lainat ja tuki yrittäjälle. www.otsakorpi.fi/lainat/ Luettu 21.10.2019

Otsakorpi www-sivut 2019. William ja Ester Otsakorven säätiö. www.otsakorpi.fi Luettu 21.10.2019

Peltola, Leena 2015. Liikeideasta liikkeelle. Helsinki: Edita

ProAgria www-sivut. Tietoa ProAgriasta. <https://www.proagria.fi/tietoa-proagriasta> Luettu 30.10.2019

ProAgria www-sivut. Yhteistyöllä kilpailukykyä. <https://www.proagria.fi/hankeet/yhteistyolla-kilpailukyky-6526> Luettu 30.10.2019

Runar Bäckströmin säätiö www-sivut 2019. www.runarbackstrominsaatio.fi Luettu 21.10.2019

Ruokavirasto 2017. Yritystuen myöntäminen ja yritystukihakemuksen täyttöohjeet -esite. https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/op-paat-ja-lomakkeet/yritykset/tuet-ja-palvelut/3305_ohje.pdf Luettu 28.10.2019

Siikavuo, Juha 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum

Suomen Pankki 2019. Rahalaitosten tase (lainat ja talletukset) ja korot. www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot. Luettu 12.10.2019

Suomen Yrittäjät, Finnvera ja Työ- ja elinkeinoministeriö. Pk-yritysbarometri 2/2019. https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/pk_barometri_syksy2019.pdf. Luettu 12.10.2019

TE-palvelut 2019a. Palkkatuki. http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/tukea_rekrytointiin/palkkatuki/index.html Luettu 24.10.2019

TE-palvelut 2019b. Starttiraha. https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html Luettu 24.10.2019

Työ- ja elinkeinoministeriö www-sivut. Tuet ja korvaukset. <https://tem.fi/tuet-ja-korvaukset> Luettu 24.10.2019

Valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta 80/2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150080#Pidp445812144>

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi

Yrittäjät 2018. Kansainvälistymisen ja kasvun palvelut ja rahoitus. www.yrittajat.fi/sites/default/files/rahoitusopas2018.pdf Luettu 14.10.2019

Yritystoiminta 2018. Yrityksen rahoituslähteet. <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrityksen-rahoituslahteet> Luettu 13.10.2019

Yritystulkki 2019. Leasing ja osamaksu. <https://yritystulkki.fi/fi/alue/wirma/aloittava-yrittaja/rahoitus/leasing-ja-osamaksu/> Luettu 14.10.2019

Yritystulkki 2019. Rahoitus. <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/wirma/aloittava-yrittaja/rahoitus/>. Luettu 12.10.2019

Liitteet

Opas aloittavan maaseutuyrityksen rahoitus- ja tukivaihtoehtoista.

<https://rahoitusopas-maaseutuyritys.webnode.fi/>